

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

A blurred, high-angle photograph of an office interior. Several people are visible, some standing and some sitting at desks, working. The office has large windows with blinds, and the overall atmosphere is professional and busy.

2024.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

UVODNA RIJEČ

Dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur.

Predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Sandra Šimunović/PIXSELL

Godina 2024. bila je godina intenzivnog rada i konkretnih rezultata za Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN). Naš je glavni cilj ostao isti – očuvati tržišno natjecanje, osigurati ravnopravne uvjete za poduzetnike te zaštititi potrošače. Iza tih ciljeva stoje i konkretne odluke, postupci i podaci koji jasno pokazuju naš doprinos tržištu i društvu u cjelini.

U protekloj godini riješili smo ukupno 761 predmet, što je 15% više nego u 2023. godini. Time smo pokazali pozitivan pomak u našem radu sa stabilnim rastom broja riješenih predmeta pa i uz ograničene resurse. Od toga je riješeno 64 upravnih predmeta i 697 neupravnih predmeta, što svjedoči o širini našeg djelovanja, od utvrđenja najtežih povreda pravila tržišnog natjecanja do davanja mišljenja i očitovanja zakonodavcima.

Za povrede iz oba zakona naše nadležnosti koje su dokazano štetele tržištu, poduzetnicima i potrošačima, izrekli smo novčane kazne u ukupnom iznosu od 1,49 milijuna eura. Time šaljemo jasnu poruku da ozbiljne povrede prava tržišnog natjecanja, bilo da je riječ o kartelima ili zlouporabi vladajućeg položaja, ili pak nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom, zahtijevaju odgovornost i ne mogu proći bez odgovarajuće sankcije.

U području zaštite tržišnog natjecanja utvrđen je jedan zabranjeni sporazum između konkurenata (kartel) u koji je bilo uključeno šest poduzetnika i jedna zlouporaba vladajućeg položaja predatorskim cijenama. Za te su povrede izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 1,17 milijuna eura.

Želim posebno istaknuti i naš doprinos u području zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, gdje smo okončali tri upravna postupka i donijeli odluke kojima smo zaštitili dobavljače od iskorištavanja značajne pregovaračke snage kupaca. Ukupno smo u tom području izrekli kazne od 227.000 eura, a time je još jednom potvrđena važnost AZTN-a kao institucije koja štiti ravnotežu u odnosima kupaca i dobavljača u jednom od najosjetljivijih sektora – lancu opskrbe hranom.

Godina 2024. bila je i godina značajnih institucionalnih pomaka. Osnovani smo Odjel za digitalna pitanja, forenziku i informatiku, i time ojačali naše kapacitete za praćenje digitalnih tržišta, velikih platformi i novih poslovnih modela. Prvi put smo javno definirali i provedbene prioritete u cilju jačanja nadzora i provedbe pravila tržišnog natjecanja u nekoliko ključnih sektora. Poseban fokus bio je na tržištu elektroničkih komunikacija te tržištu hotelskog smještaja i ugostiteljske djelatnosti. U sektoru elektroničkih komunikacija pojačano smo pratili postupanja poduzetnika u dinamičnom okruženju razvoja toga tržišta i učestalih povreda u prethodnim godinama. Na tržištu hotelskog smještaja, provodili smo kompleksne ocjene koncentracija, pratili razinu tržišne koncentriranosti u različitim regijama te uklanjali prepreke za tržišno natjecanje u različitim kanalima prodaje.

“ U protekloj godini riješili smo ukupno 761 predmet, što je 15% više nego u 2023. godini

Osim toga, AZTN je dobio posebnu ulogu u provedbi Akta o digitalnim tržištima EU-a.

Na međunarodnom planu, 2024. godinu obilježio je uspješan završetak pregovaračkog procesa u području tržišnog natjecanja u okviru pristupanja OECD-u.

Aktivno smo surađivali u Europskoj mreži za zaštitu tržišnog natjecanja (ECN), a osobito smo ponosni što je AZTN u lipnju 2024. bio domaćin sastanka šefova nacionalnih tijela za tržišno natjecanje država članica EU-a u Splitu.

Transparentnost i otvorenost prema javnosti ostale su u središtu našeg rada. Objavili smo 57 odluka, odgovorili na 34 novinarska upita, pripremili 88 priopćenja za javnost te izdali 11 elektroničkih biltena "AZTN Info". Uz to, proveli smo dva opsežna sektorska istraživanja – tržišta maloprodaje mješovite robe i tržišta tiska, koja daju vrijedan uvid u strukturu i dinamiku tih tržišta.

AZTN ima važnu ulogu ne samo u osiguravanju poštivanja pravila tržišnog natjecanja, već i u edukaciji poduzetnika i javnosti. Tijekom godine održali smo više od 20 stručnih predavanja i radionica te izradili edukativne materijale i video spotove kako bismo javnosti na razumljiv način približili važnost zaštite tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi.

2024. godina ponovno je pokazala da AZTN ima znanje i snagu da odlučno štiti tržišno natjecanje i poštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom. I u budućnosti ćemo nastaviti raditi jednako odgovorno i predano, jer učinkovito tržišno natjecanje nije samo pravni koncept, ono je temelj gospodarstva i donosi koristi svakom potrošaču.

“ Na međunarodnom planu, 2024. godinu obilježio je uspješan završetak pregovaračkog procesa u području tržišnog natjecanja u okviru pristupanja OECD-u.

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U 2024.

23. siječnja

Predsjednica saborskog Odbora za poljoprivredu u radnom posjetu AZTN-u

28. veljače

Hrvatski Sabor potvrdio novi sastav Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

7. ožujka

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

13. ožujka

Potpisan je sporazum o suradnji AZTN-a i Agencije za elektroničke medije

10. lipnja

Potpisan sporazum o suradnji AZTN-a i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

12. rujna

AZTN je zbog teške povrede ZNTP-a kaznio STUDENAC d.o.o., Omiš sa 132.000,00 eura

rujan

Pisanim postupkom završio pregovarački proces u području tržišnog natjecanja u okviru pristupanja OECD-u

2. listopada

Održana konferencija "Aktualnosti u provedbi Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom" u Osijeku

15. studenoga

Hrvatski sabor prihvatio Godišnje izvješće AZTN-a za 2023. godinu

28. studenoga

Predsjednik saborskog Odbora za gospodarstvo u radnom posjetu AZTN-u

18. prosinca

AZTN utvrdio da su poduzetnici Ericsson Nikola Tesla d.d., Retel d.o.o., Kodeks d.o.o., Vatel d.o.o., LUMISS d.o.o. i Mitel Austria GmbH sudjelovali u zabranjenom sporazumu na tržištu prodaje i održavanja kućnih telefonskih centrala i sustava (PBX) u RH

23. prosinca

AZTN utvrdio da je poduzetnik Hrvatski lovački savez zlorabio svoj vladajući položaj i narušio tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu pružanja usluge osposobljavanja za lovce na teritoriju RH

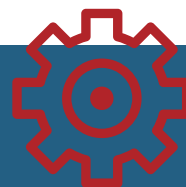
NAŠI ZADACI I CILJEVI

AZTN je samostalna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima koja obavlja poslove općeg, nacionalnog, regulatornog tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja na svim tržištima, u okviru svog djelokruga i nadležnosti (Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, "Narodne novine", br. 79/09., 80/13., 41/21. i 155/23; u daljnjem tekstu: ZZTN). Te su nadležnosti, osim navedenim zakonom, određene i propisima Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) vezano uz primjenu članka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115, 9. 5. 2008.; u daljnjem tekstu: UFEU). AZTN je ovlašten za primjenu nacionalnog i europskog prava tržišnog natjecanja odnosno postupke može voditi paralelnom primjenom odredbi ZZTN-a i članka 101. i 102. UFEU-a.

AZTN je nadležan i za provedbu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom ("Narodne novine", br. 117/17.52/21. i 27/24.; u daljnjem tekstu: ZNTP). Primjena tog zakona započela je 1. travnja 2018. godine, a puna primjena njegove prve novele 1. ožujka 2022. godine. Tim je zakonom u RH prvi put uređeno područje zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. ZNTP-om se utvrđuju pravila i sustav mjera za sprječavanje nametanja nepoštenih trgovačkih praksi i taksativno utvrđuju nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom, čijim se nametanjem iskorištava značajna pregovaračka snaga kupaca u odnosu na njihove dobavljače. Cilj toga zakona je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

Zadaća AZTN-a je doprinijeti kvalitetnom funkcioniranju tržišta čime se postižu prednosti za potrošače, poduzetnike i gospodarstvo u cjelini, otklanjanjem zapreka i nedostataka na tržištu kroz učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i propisa o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi.

AZTN je nadležan za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja koji se primjenjuju na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišnog natjecanja poduzetnika u obliku zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu. U njegovoj nadležnosti je i ex ante kontrola dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika.

Osnovni cilj AZTN-a kao stručnog tijela i općeg regulatora za tržišno natjecanje je provedbom i promicanjem prava tržišnog natjecanja uspostaviti i očuvati djelotvorno tržišno natjecanje koje će poticati dugoročni rast, doprinositi dobrobiti gospodarstva RH, osigurati maksimalne koristi i pozitivne učinke potrošačima u vidu većeg izbora i kvalitete proizvoda i usluga i nižih cijena te poticati poduzetnike na unaprjeđenje efikasnosti i inovacija na tržištu.

AZTN je nadležno tijelo za provedbu Uredbe o provedbi Akta o digitalnim tržištima (DMA), kojom se osiguravaju pravila za mogućnost neograničenog tržišnog natjecanja i pravednost za tržišta u digitalnom sektoru općenito, a osobito za poslovne korisnike i krajnje korisnike osnovnih usluga platformi koje pružaju nadzornici pristupa.

ORGANIZACIJA I FINANCIRANJE AZTN-a

VIJEĆE AZTN-a

AZTN-om upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja. Predsjednik i članovi Vijeća su zaposleni u AZTN-u. Predsjednika i članove Vijeća, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada RH), imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor. Predsjednik i članovi Vijeća imenuju se na razdoblje od pet godina. Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i djelokrug rada članova Vijeća detaljno su propisani ZZTN-om. Tako, primjerice, članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnosti u tijelima političkih stranaka, članovi uprava, nadzornih odbora ili upravnih vijeća poduzetnika. Također, ne smiju biti članovi bilo kojeg drugog oblika interesnog udruživanja koji bi mogao dovesti do sukoba interesa. Istovremeno, osigurano je da predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti razriješeni dužnosti zbog razloga povezanih s urednim obavljanjem njihovih dužnosti odnosno urednim izvršavanjem njihovih ovlasti u primjeni ZZTN-a te članaka 101. i 102. UFEU-a.

Vijeće, kao tijelo koje upravlja radom AZTN-a, odluke o svim općim i pojedinačnim aktima AZTN-a donosi na svojim sjednicama. Odluke se donose većinom od najmanje tri glasa, a na svakoj sjednici mora biti nazočan predsjednik ili zamjenik predsjednika Vijeća AZTN-a.

STRUČNA SLUŽBA AZTN-a

Svakodnevne upravne i stručne poslove obavlja stručna služba AZTN-a, koju čine magistri prava s položenim pravosudnim ispitom i magistri ekonomije, redom stručnjaci u području prava i politike tržišnog natjecanja te informatičari specijalizirani u području digitalne forenzike. Treba naglasiti da na svakom predmetu u pravilu radi tim, koji se ovisno o složenosti predmeta, sastoji od najmanje jednog pravnika i ekonomista kojima se često pridružuje i informatičar. Službene osobe iz stručne služba AZTN-a vode upravne (ispitne) postupke iz nadležnosti AZTN-a, odnosno u postupku utvrđuju činjenice i okolnosti, a Vijeće temeljem utvrđenog činjeničnog stanja donosi meritornu odluku u svakom pojedinom predmetu na temelju koje AZTN rješava pojedinu upravnu stvar.

FINANCIRANJE AZTN-a

AZTN nema vlastitih prihoda, već se njegov rad i aktivnosti financiraju isključivo iz sredstava koja se osiguravaju u Državnom proračunu RH. U skladu s fiskalnim mogućnostima Državnog proračuna RH, AZTN-u se osiguravaju sredstva za ljudske, financijske, tehničke i tehnološke resurse koji su potrebni za učinkovito obavljanje ovlasti AZTN-a. Pritom je AZTN neovisan u namjenskom trošenju dodijeljenih financij-

skih sredstava za provedbu svojih ovlasti, ne dovodeći u pitanje i pridržavajući se u cijelosti odredaba Zakona o izvršenju Državnog proračuna.

NOVČANE KAZNE

Novčane kazne koje utvrđuje i izriče AZTN za utvrđene povrede ZZTN-a i ZNTP-a prihod su Državnog proračuna RH.

Od kada ima ovlast izricanja novčanih kazni u području oba zakona za čiju je provedbu nadležan (za ZZTN od 2012. i za ZNTP od 2017.) pa do kraja 2024. godine, AZTN je izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 6.829.686,14 EUR, od toga 5.520.522,52 EUR iz područja tržišnog natjecanja i 1.309.163,61 EUR iz područja nepoštenih trgovačkih praksi.

U 2024. GODINI

1.487.903,44

eura
ukupno izrečenih kazni

1.260.903,44

eura izrečenih kazni iz područja tržišnog natjecanja

227.000,00

eura izrečenih kazni iz područja nepoštenih trgovačkih praksi

GLAVNI POKAZATELJI U 2024. GODINI

PROVEDBENI PRIORITETI

AZTN je 2024. godine prvi put javno definirao svoje provedbene prioritete, čime je postavljen temelj za učinkovitije, strateški usmjereno djelovanje, racionalnije korištenje ograničenih resursa i veću transparentnost rada. Ova praksa omogućuje bolje usmjeravanje resursa prema postupanjima s najvećim učinkom na tržišno natjecanje, inovacije i krajnje potrošače.

Prioriteti AZTN-a uključuju:

- otkrivanje i sankcioniranje zabranjenih horizontalnih sporazuma (kartela) osobito u postupcima javne nabave kao i drugih zabranjenih sporazuma,
- otkrivanje i sankcioniranje zlouporaba vladajućeg položaja,
- kontrolu koncentracija poduzetnika i
- suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi.

AZTN je u 2024. godini izdvojio tržište elektroničkih komunikacija te tržište turističkog smještaja, s naglaskom na hotelski smještaj i pripadajuće ugostiteljske usluge, kao sektore od strateškog značaja. Ova su tržišta prioritetno promatrana zbog dinamičnog razvoja i većeg broja utvrđenih povreda pravila tržišnog natjecanja u prethodnim godinama. Definiranjem prioriteta, AZTN osigurava veću pravnu sigurnost tržišnim sudionicima i učinkovitiju procjenu inicijativa, usmjeravajući se na slučajeve s najvećim pozitivnim učinkom za tržište i potrošače.

NOVI ALAT ZA ANONIMNU PRIJAVU KARTELA

Kako bi dodatno unaprijedio otkrivanje najtežih povreda tržišnog natjecanja, AZTN je 2024. omogućio anonimnu prijavu kartela putem posebnog digitalnog sustava na svojoj mrežnoj stranici. Sustav je namijenjen svima koji raspolažu informacijama o potencijalnim povredama – zaposlenicima, poslovnim partnerima ili trećim osobama i omogućuje potpunu anonimnost i povjerljivost, uz dvosmjernu komunikaciju s AZTN-om.

Prijaviti se mogu različiti oblici zabranjenih sporazuma, uključujući:

- dogovaranje cijena,
- podjelu tržišta ili kupaca,
- namještanje ponuda u javnoj nabavi i
- ograničavanje inovacija ili distribucijskih prava.

Ovaj alat razvijen je prema najboljim praksama Europske komisije i tijela država članica EU-a te predstavlja važan korak u jačanju sustava zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj.

ULOGA AZTN-a U PRAĆENJU TRŽIŠNOG NATJECANJA U DIGITALNOM OKRUŽENJU

AZTN je 2024. godine osnovao Odjel za digitalna pitanja, forenziku i informatiku s ciljem jačanja svoje nadležnosti u području digitalnih tržišta koja sve više oblikuju gospodarsko okruženje.

U sklopu novog odjela, zaposleni su stručnjaci za analizu podataka, čime Agencija osnažuje kapacitete za praćenje tržišnih ponašanja i strukture u digitalnom okruženju. Digitalni odjel omogućuje učinkovitije praćenje i razumijevanje poslovnih modela velikih digitalnih platformi te pridonosi boljoj provedbi propisa iz područja tržišnog natjecanja i zaštiti potrošača u digitalnom dobu. Odjel je također preuzeo aktivno vodstvo u pripremi TSI projekta pomoći pod nazivom Potpora digitalnoj transformaciji u provedbi prava tržišnog natjecanja (Supporting digital transformation in competition law enforcement), koji je EK svojom odlukom od 31. ožujka 2025. godine službeno odobrila.

BROJ RIJEŠENIH PREDMETA U 2024. GODINI

761

predmet iz područja tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

64

upravna predmeta

697

neupravnih predmeta

38

inicijativa u smislu ZZTN-a

13

predstavki za pokretanje upravnog postupka po službenoj dužnosti

PODRUČJE UTVRĐIVANJA ZABRANJENIH SPORAZUMA

42

predmeta

19

upravnih predmeta

23

nepravna predmeta

22

riješena predmeta i provedena ispitivanja mjerodavnih tržišta

UTVRĐIVANJE ZLOUPORABE VLADAJUĆEG POLOŽAJA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

33

predmeta

29

upravnih predmeta

4

nepravna predmeta

22

riješena predmeta i provedena ispitivanja mjerodavnih tržišta

PODRUČJE OCJENE DOPUŠTENOSTI KONCENTRACIJA

30

predmeta

13

upravnih predmeta

17

nepravna predmeta

29

analiza mjerodavnih tržišta

0

zabranjenih

ANALIZA U KONKRETNIM POSTUPCIMA

73

analize mjerodavnih tržišta

22

predmeta utvrđivanja zabranjenih sporazuma poduzetnika

22

predmeta utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika

29

predmeta ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika

DVA SEKTORSKA ISTRAŽIVANJA TRŽIŠTA

trgovina na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo

tržište tiska u RH

PODRUČJE PROMICANJA PRAVA I POLITIKE TRŽIŠNOG NATJECANJA

98

predmeta

6

mišljenja na zakone

91

očitovanje

1

suradnja

AZTN U 2024. GODINI

57

objavljenih odluka

34

odgovorila na novinarske upite

15

odgovora na upit stranaka

88

objavljenih priopćenja za javnost

11

objavljenih mjesečnih biltena

PODRUČJE ZABRANE NEPOŠTENIH TRGOVAČKIH PRAKSI

3

upravna postupka u kojima su utvrđene povrede ZNTP-a i izrečene novčane kazne

Provedba prava tržišnog natjecanja

AZTN je i u 2024. godini nastavio provedbu nacionalnog i europskog prava tržišnog natjecanja kao svoju temeljnu aktivnost, s naglaskom na otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja i aktivnu suradnju s Europskom komisijom (u daljnjem tekstu: EK). U okviru toga cilja, fokus rada AZTN-a bio je na onim postupanjima poduzetnika koja izravno utječu na ograničenje tržišnog natjecanja, a time i rasta i funkcioniranja gospodarstva.

Postupci utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja u obliku sklapanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlorabe vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu veoma

su složeni zbog potrebe provođenja detaljnih ekonomskih i pravnih analiza i zaštite prava stranaka na obranu u postupku te su stoga detaljno propisani ZZTN-om. Ovi postupci uvijek se pokreću po službenoj dužnosti, a inicijativu za pokretanje postupka utvrđivanja zabranjenog sporazuma i/ili zlorabe vladajućeg položaja koji je u nadležnosti AZTN-a, u obliku pisanog zahtjeva, prijedloga, obavijesti, prigovora ili drugog podneska može podnijeti svaka pravna ili fizička osoba, strukovna ili gospodarska interesna udruga, odnosno komora poduzetnika, udruga potrošača, Vlada Republike Hrvatske, tijela državne uprave te tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

“ AZTN je u konkretnim postupcima koje je okončao tijekom 2024. godine proveo analizu 73 mjerodavna tržišta, od toga 22 u predmetima utvrđivanja zabranjenih sporazuma poduzetnika, 22 u predmetima utvrđivanja zloraba vladajućeg položaja poduzetnika i 29 u predmetima ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika.

“ AZTN je u području tržišnog natjecanja za utvrđene povrede ZZTN-a u 2024. godini počiniteljima izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.260.903,44 EUR.

Predmeti utvrđivanja zabranjenih sporazuma

Među prioritetima AZTN-a i tijekom 2024. godine bilo je otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja utvrđenih odredbama ZZTN-a, kao što je sklapanje zabranjenih sporazuma koji za cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišta, prije svega horizontalnih sporazuma između izravnih konkurenata (kartela) koji dogovorima o cijenama, podjelom tržišta, ograničavanjem proizvodnje ili tehnološkog razvoja i drugim zabranjenim odredbama i postupanjima nanose najveću štetu gospodarstvu i potrošačima, stoga i predstavljaju najtežu povredu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, kao i zabranjenih vertikalnih sporazuma.

U riješena 42 predmeta provedeno je ispitivanje 22 mjero-davna tržišta:

- tržište javne nabave usluga katastarske izmjere i izrade elaborata katastarske izmjere naručitelja Državne geodetske uprave,
- tržište javne nabave kablenskog i spojnog pribora, spojni i ovisni pribor za niskonaponske mreže te spojni i ovisni pribor za sredjenaponske mreže,
- tržište prodaje sladoleda u ugostiteljskim objektima na području grada Poreča,
- tržište pružanja odvjetničkih usluga vezano uz primjenu zakona o javnoj nabavi
- tržište elektroničkih komunikacijskih usluga,
- tržište nabave opreme za krojački praktikum škole za modu i dizajn,
- tržište servisiranja karting vozila,
- tržište pružanja usluga za vjenčanje,
- tržište povremenog pomorskog prijevoza putnika u korčulanskom arhipelagu,
- tržište nabave uredskog materijala,
- tržište otkupa pšenice,
- tržište pružanja usluga dostave hrane putem digitalnih platformi,
- tržište distribucije IT opreme,
- tržište pružanja usluga depozita od strane banaka,
- tržište proizvoda trgovine na malo u RH,
- tržište osiguranja,
- tržište telekomunikacijske opreme,
- tržište nabave laboratorijske opreme,
- tržište otkupa TV prava,
- tržište EU-a vezano uz razmjenu informacija koja se odvijala unutar mreže bilateralnih kontakata između predstavnika različitih banaka, a u vezi s korporativnim obveznicama u Europi,
- tržište distribucije bezalkoholnih pića, i
- tržište pružanja geodetskih usluga.

42

riješena
predmeta

19

upravnih

23

nepravna

22

mjerodavna
tržišta

Primjer zabranjenog horizontalnog sporazuma – kartela

AZTN PROTIV ERICSSON NIKOLA TESLA D.D., SA SJEDIŠTEM U ZAGREBU, RETEL D.O.O., SA SJEDIŠTEM U ZAGREBU, KODEKS D.O.O., SA SJEDIŠTEM U ZAGREBU, VATEL D.O.O., SA SJEDIŠTEM U SPLITU, LUMISS D.O.O., SA SJEDIŠTEM U DUBROVNIKU I MITEL AUSTRIA GMBH, SA SJEDIŠTEM U REPUBLICI AUSTRIJI¹

AZTN je rješenjem od 18. prosinca 2024. utvrdio da su poduzetnici Ericsson Nikola Tesla d.d., sa sjedištem u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Ericsson), Retel d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Retel), Kodeks d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Kodeks), Vatel d.o.o., sa sjedištem u Splitu (u daljnjem tekstu: Vatel), LUMISS d.o.o., sa sjedištem u Dubrovniku (u daljnjem tekstu: Lumiss) i Mitel Austria GmbH, sa sjedištem u Republici Austriji (u daljnjem tekstu: Mitel Austria) sudjelovali u zabranjenom sporazumu u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja na tržištu prodaje i održavanja kućnih telefonskih centrala i sustava (PBX) u Republici Hrvatskoj. Navedena povreda u odnosu na sve stranke utvrđena je u razdoblju od 1. listopada 2010. do 14. srpnja 2015. godine.

Navedenim poduzetnicima izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.170.968,24 eura, od čega Ericssonu novčana kazna u iznosu 785.570,58 eura, Kodeksu novčana kazna u iznosu od 113.405,66 eura, Retelu novčana kazna u iznosu od 23.734,29 eura, Vatelu novčana kazna u iznosu od 39.135,04 eura, Lumissu novčana kazna u iznosu od 29.834,54 eura te Mitel Austriji novčana kazna u iznosu od 179.288,13 eura.

AZTN je predmetni postupak sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 8. stavka 1. točke 1. i 3. ZZTN-a pokrenuo radi utvrđivanja mogućeg zabranjenog sporazuma na tržištu kućnih telefonskih centrala i sustava iz tzv. Enterprise programa.

Enterprise program bio je proizvodni segment kućnih telefonskih centrala poduzetnika Telefonaktiebolaget LM Ericsson, Švedska (odnosno s njim povezanih poduzetnika) koji je taj poduzetnik u svibnju 2008. godine prodao poduzetniku Aastra Technologies Limited, Kanada (u daljnjem tekstu: Aastra), a koja je zatim 2014. preuzeta

KAZNE u eurima

785.570,58

Ericsson Nikola Tesla

113.405,66

Kodeks

23.734,29

Retel

39.135,04

Vatel

29.834,54

Lumiss

179.288,13

Mitel Austrija

¹ AZTN protiv Ericsson Nikola Tesla d.d., Zagreb, Steiner telekomunikacije d.o.o., Sveta Nedelja, Retel d.o.o., Zagreb, Kodeks d.o.o., Zagreb, Vatel d.o.o., Split, Lumiss d.o.o., Dubrovnik i Mitel Austria GmbH, Republika Austrija, KLASA: UP/I 034-03/2015-01/020, rješenje od 18.12. 2024., objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

od strane poduzetnika Mitel Networks Corporation (u daljnjem tekstu: Mitel), današnjeg proizvođača navedene opreme. AZTN je utvrdio kako su Ericsson, Kodeks, Retel, Vatel i Lumiss međusobno podijelili tržište kućnih telefonskih centrala i sustava na način da su odredili koji kupac "pripada" kojem sudioniku sporazuma, odnosno dogovorili su tko će kojem kupcu pružati uslugu prodaje, ugradnje, održavanja i nadogradnje kućnih telefonskih centrala i sustava proizvođača Ericsson/Aastra/Mitel, a sve u svrhu kako ne bi međusobno konkurirali i time "rušili" cijene jedni drugima.

U predmetnom postupku, zaprimljena je jedna prijava poduzetnika za oslobođenje od upravno-kaznene mjere poduzetnika Steiner, i jedna prijava za umanjenje novčane kazne poduzetnika Kodeks, u smislu članka 17. Uredbe o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere, pri čemu su ti poduzetnici priznali postojanje zabranjenog sporazuma na predmetnom tržištu i svoje sudjelovanje u istom.

U svojoj prijavi za umanjenje upravno-kaznene mjere, Kodeks je priznao postojanje zabranjenog sporazuma na tržištu prodaje kućnih telefonskih centrala i sustava i svoje sudjelovanje u istom.

Kodeks je istaknuo kako on taj sporazum nije ni inicirao niti poticao nego je to činio Ericsson NT, a Kodeks je bio indirektno prisiljen sudjelovati u sporazumu jer bi u suprotnom bio onemogućen u prodaji predmetnih telefonskih centrala.

U svojoj prijavi za oslobođenje od plaćanja upravno-kaznene mjere odnosno prijavi za odobrenje umanjenja upravno-kaznene mjere, Steiner i Kodeks naveli su kako je poduzetnik Aastra, kojeg je 2014. preuzeo također kanadski poduzetnik Mitel, putem svoje tvrtke kćeri koja ima naziv Mitel Austria, imao aktivnu ulogu u predmetnom zabranjenom sporazumu.

Člankom 8. ZZTN-a zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika koji kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu. U konkretnom slučaju riječ je o specifičnom, tzv. intra-brand kartelu u okviru kojega se zabranjeni sporazum konkurenata na tržištu odnosi isključivo na proizvod jednog proizvođača, u konkretnom slučaju kućnih telefonskih centrala i sustava proizvođača Ericsson/Aastra/Mitel.

Svi sudionici predmetnog zabranjenog sporazuma izravno su sudjelovali u svim relevantnim aspektima tog sporazuma odnosno protutržišnim ponašanjima koja čine predmetnu jedinstvenu i trajnu povredu, zbog čega im je pripisana odgovornost za predmetnu povredu u cijelosti.

Sporazumi o podjeli tržišta predstavljaju posebno tešku povredu tržišnog natjecanja i sami po sebi imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje te su obuhvaćeni kategorijom koja je izričito zabranjena člankom 8. stavkom 1. ZZTN-a. Nadalje, ovim rješenjem obustavljen je predmetni postupak protiv istih poduzetnika, u dijelu koji je pokrenut u smislu članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, budući da je AZTN utvrdio kako ne postoje zakonske pretpostavke za njegovo daljnje vođenje.

“ Ericsson, Kodeks, Retel, Vatel i Lumiss međusobno su podijelili tržište kućnih telefonskih centrala i sustava na način da su odredili koji kupac "pripada" kojem sudioniku sporazuma, odnosno dogovorili su tko će kojem kupcu pružati uslugu prodaje, ugradnje, održavanja i nadogradnje kućnih telefonskih centrala i sustava proizvođača Ericsson/Aastra/Mitel, a sve u svrhu kako si ne bi međusobno konkurirali i time "rušili" cijene jedni drugima.

Predmeti utvrđivanja zlorporabe vladajućeg položaja

Vladajući položaj poduzetnika nije zabranjen, ali je zabranjena njegova zlorporaba i to kroz najčešće oblike zlorporabe vladajućeg položaja:

- izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta;
- ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvika na štetu potrošača;
- primjena nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju;
- uvjetovanje sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetom tih ugovora.

Zlorporabe vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu također predstavljaju teška ograničenja tržišnog natjecanja jer ugrožavaju kompetitivnu strukturu tržišta i onemogućavaju konkurentima ulazak ili rast na tržištu. ZZTN utvrđuje visinu tržišnog udjela kao polazno mjerilo vladajućeg položaja prema kojem se pretpostavlja da u vladajućem položaju može biti poduzetnik čiji tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi više od 40 posto, a riječ je o oborivoj zakonskoj presumpciji². Pri utvrđivanju postojanja vladajućeg položaja nekog poduzetnika na tržištu uzima se u obzir cijeli niz čimbenika kao što su, primjerice, vrijeme kroz koje poduzetnik ostvaruje visoki tržišni udjel i položaj, njegova financijska snaga, prednosti u pristupu izvorima nabave ili tržištu, povezanost s drugim poduzetnicima, pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu, sposobnost nametanja tržišnih uvjeta s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju i sposobnost isključivanja konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike. Osobito su štetni tzv. isključujući oblici zlorporaba koje imaju za posljedicu smanjivanje tržišnog natjecanja. Stoga je AZTN i u 2024. godini nastavio svoje djelovanje u području utvrđivanja zlorporaba vladajućeg položaja poduzetnika.

U riješenim predmetima provedeno je ispitivanje 22 mjerodavna tržišta:

- tržište pružanja usluga dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije,
- tržište pružanja poštanskih usluga,
- tržište distribucije sportskih kanala,
- tržište najma prostora,
- tržište pružanja usluga povremenog pomorskog prijevoza putnika kao sastavnog dijela turističke usluge odno-

sno taksi prijevoza,

- tržište pripreme brze hrane u Gradu Zagrebu,
- tržište davanja u zakup javnih i privatnih površina (zemljišta), odnosno nekretnina za pružanje usluga vanjskog oglašavanja i tržište pružanja usluga vanjskog oglašavanja,
- tržište distribucije fotokopirnog papira,
- tržište osposobljavanja kadrova u lovstvu,
- tržište pružanja usluge razvođenja struje,
- tržište preuzimanja poslovnih udjela,
- tržište djelatnosti Hrvatskog veterinarskog instituta,
- tržište obveznog i kasko osiguranja od automobilske odgovornosti,
- tržište oglašavanja,
- tržište distribucije keramičkih pločica,
- tržište organizacije investicijskog trgovanja,
- tržište prijevoza robe kamionima,
- tržište pružanja kolodvorskih usluga za autobusni prijevoz putnika na području Grada Varaždina,
- tržište autobusnog prijevoza putnika u međunarodnom prometu na linijama Osijek-Frankfurt i Vukovar-Dortmund,
- tržište pružanja usluga opskrbe trgovina i građana na području povijesne jezgre Grada Dubrovnika,
- tržište pružanja usluge odlaganja komunalnog otpada, i
- tržište imenovanja prinudnog upravitelja od strane jedinica lokalne samouprave za one nekretnine čiji suvlasnici nisu osigurali upravljanje nekretninom u smislu odredbi Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima na teritoriju Republike Hrvatske.

33

riješena predmeta

29

upravnih

4

neupravna

22

mjerodavna tržišta

² ZZTN; članak 12. stavak 2.

Primjer utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja

AZTN PROTIV HRVATSKOG LOVAČKOG SAVEZA³

³ AZTN protiv Hrvatskog lovačkog saveza, KLASA: UP/I 034-03/2021-01/029, rješenje od 23.12.2024. objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

AZTN je rješenjem od 23. prosinca 2024., utvrdio da je poduzetnik Hrvatski lovački savez, sa sjedištem u Zagrebu (u daljnjem tekstu: HLS), u razdoblju od 1. siječnja 2022. do 31. ožujka 2024., narušio tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu pružanja usluge osposobljavanja za lovca na teritoriju RH, izravnim ili neizravnim nametanjem nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta.

U provedenom postupku je utvrđeno da je u navedenom razdoblju HLS na mjerodavnom tržištu primijenio predatorsku cijenu za uslugu osposobljavanja za lovca u iznosu od 400,00 kuna bez PDV-a odnosno 500,00 kuna s PDV-om,

“ Rješenjem AZTN-a zabranjuje se poduzetniku Hrvatski lovački savez svako takvo daljnje postupanje te mu je, na temelju prihoda ostvarenog na mjerodavnom tržištu u 2023. godini, izrečena novčana kazna u iznosu od 89.935,20 EUR.

što preračunato u euro po fiksnom tečaju konverzije 7,53450 kuna za 1 euro, iznosi 53,09 EUR bez PDV-a odnosno 66,36 EUR s PDV-om, koja cijena je niža od troškova pružanja navedene usluge, kako bi s navedenog tržišta istisnuo ili došao u vjerojatnu poziciju da s istog tržišta istisne jednog ili više konkurenata u cilju jačanja svoje tržišne snage, čime je u smislu članka 13. točke 1. ZZTN-a počinio zlouporabu vladajućeg položaja.

Vladajući položaj poduzetnika na mjerodavnom tržištu per se nije zabranjen. Međutim, poduzetnik koji se nalazi u vladajućem položaju ima posebnu odgovornost da njegovo ponašanje nema za posljedicu slabljenje razine tržišnog natjecanja koja na tržištu postoji, s obzirom da takav poduzetnik može u značajnoj mjeri utjecati na razinu i razvoj učinkovitog tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu.

Predatorske cijene su cijene proizvoda ili usluga koje su manje od troškova njegove proizvodnje odnosno pružanja, a njih su u mogućnosti primijeniti oni poduzetnici u vladajućem položaju koji za vrijeme primjene takve cijene imaju mogućnost opstati na tržištu, što im omogućuju znatni financijski resursi ili dobit na drugom tržištu na kojem je takav poduzetnik prisutan.

U tom smislu, kada je poduzetnik koji primjenjuje predatorsku cijenu u vladajućem položaju samo na jednom od više tržišta, tada se takva predatorska cijena može primijeniti na bilo kojem od mjerodavnih tržišta na kojima taj poduzetnik

IZREČENA NOVČANA KAZNA U IZNOSU OD

89.935,20 eura

djeluje, pa i na onom na kojem nije u vladajućem položaju, ukoliko je riječ o susjednim tržištima koja su na neki način ekonomski povezana.

Iz rezultata provedenog postupka proizlazi da se HLS nalazi u vladajućem položaju na skupini povezanih susjednih tržišta na kojima temeljem posebnih propisa jedini pruža usluge koje su stoga zaštićene zakonskim monopolom, te da je koristeći dobit iz tih tržišta na mjerodavnom tržištu pružanja usluge osposobljavanja za lovca na teritoriju Republike Hrvatske na kojemu nije u vladajućem položaju, unakrsno financirao svoje aktivnosti sredstvima ili resursima različitim od onih koja uređuju uobičajeno tržišno natjecanje.

Osim toga, kako je u konkretnom slučaju bilo potrebno utvrditi cijenu ispod koje predmetnu uslugu nije moguće pružiti, AZTN je utvrdio da trošak provedbe programa osposobljavanja za lovca nije pokriven cijenom od 400,00 kuna bez PDV-a (što preračunato u euro po fiksnom tečaju konverzije 7,53450 kuna za 1 euro, iznosi 53,09 EUR bez PDV-a), te da razliku između navedene cijene i stvarnog troška pružanja predmetne usluge HLS unakrsno financira sredstvima županijskih saveza i drugih članica ili svojim sredstvima stečenim na skupini povezanih susjednih tržišta na kojima temeljem posebnih propisa jedini pruža usluge koje su zaštićene zakonskim monopolom.

Također, u svrhu otklanjanja štetnih učinaka utvrđenog protupravnog postupanja HLS-a, imenovanom je poduzetniku naložena mjera uspostaviti odvojeno knjigovodstvo troškova na način da računovodstveno razdvoji troškove ostvarene na tržištu pružanja usluge osposobljavanja za lovca od troškova ostvarenih na tržištima na kojima jedini pruža usluge koje su zaštićene zakonskim monopolom te zasebnim pravnim poslom sklopljenim s njegovim članicama koje na bilo koji način sudjeluju u provedbi programa osposobljavanja za lovca koji taj poduzetnik provodi, ustrojiti transparentan sustav transfernih cijena svih pojedinačnih usluga u stvarnim količinama koje pri provedbi toga programa koristi od svojih članica kao dobavljača, koje cijene odgovaraju tržišnim cijenama koje bi zaračunali trećima, odnosno konkurentima HLS-a ili barem stvarnim inkrementalnim troškovima proizvodnje predmetnih usluga, pod prijetnjom izricanja dnevne novčane kazne, sukladno odredbama članka 63. a u vezi s člankom 14. stavak 1. točka 3. ZZTN-a. Navedenu mjeru je HLS obvezan ispuniti u roku od 4 mjeseca od dostave rješenja AZTN-a.

Postupci ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika

Koncentracija poduzetnika (u daljnjem tekstu: koncentracija) u smislu prava tržišnog natjecanja nastaje promjenom u kontroli nad poduzetnikom na trajnoj osnovi. Do promjene u kontroli nad poduzetnikom može doći:

- pripajanjem ili spajanjem dva ili više neovisnih poduzetnika ili dijelova tih poduzetnika koji osnivaju novo društvo ili nastavljaju poslovati pod imenom jednoga od njih;
- stjecanjem izravne ili neizravne kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog ili više poduzetnika nad drugim ili više drugih poduzetnika, odnosno dijelom ili dijelovima drugog poduzetnika i to stjecanjem većine dionica ili udjela ili stjecanjem većine prava glasa ili na drugi način u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Zajednički pothvat (engl. joint venture), kao oblik ugovornog udruživanja u zajedničkom poslovnom pothvatu dva ili više neovisnih poduzetnika, također je koncentracija ako trajnije djeluje kao neovisan gospodarski subjekt. Koncentracije poduzetnika su uobičajeni procesi konsolidacije i restrukturiranja poduzetnika, a sve češće i cijelih industrija, s ciljem da se ostvare uštede i sinergije koje će novostvorenim ekonomskim entitetima omogućiti učinkovitije poslovanje. Za razliku od postupaka utvrđivanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika ili utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu koje AZTN uvijek pokreće ex post i to po službenoj dužnosti, postupak ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracije poduzetnika provodi se ex ante temeljem prijave njezinih sudionika i to samo kada postoji obveza prijave AZTN-u. Naime, obveza prijave koncentracije postoji kada sudionici koncentracije kumulativno premašuju zakonom utvrđene pragove ekonomske veličine na svjetskom i hrvatskom tržištu iz članka 17. stavka 1. ZZTN-a. Drugim riječima, poduzetnik je obavezan prijaviti svaku namjeru provedbe koncentracije ako su, sukladno članku 17. stavku 1. ZZTN-a, kumulativno ispunjena dva uvjeta:

- da ukupan godišnji konsolidirani prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije ostvaren prodajom robe i/ili usluga na svjetskom tržištu, iznosi najmanje jednu milijardu kuna sukladno financijskim izvješćima za financijsku godinu koja je prethodila koncentraciji, ako najmanje jedan sudionik koncentracije ima sjedište i/ili podružnicu u Republici Hrvatskoj, i
- da ukupan prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije, u Republici Hrvatskoj, sukladno financijskim izvješćajima iznosi najmanje 100.000.000 kuna, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji. Zadatak AZTN-a je unaprijed procijeniti hoće li pozitivni učinci namjeravane provedbe koncentracije na strukturu tržišta i interese potrošača prevladati nad negativnim učincima koncentracije na tržišno natjecanje, prije svega zbog smanjenja broja konkurenata i povećane opasnosti od zabranjenih dogovora ili mogućeg jačanja postojećeg ili stvaranja novog vladajućeg položaja.

U tu svrhu analizirao je 29 mjerodavnih tržišta.

- tržište prodaje novih motornih vozila (u segmentima osobnih

vozila i lakih gospodarskih vozila),

- tržište prodaje originalnih rezervnih dijelova za motorna vozila robnih marki Hyundai, Ford, Renault, Nissan i Dacia,
- tržište pružanja usluga popravka i održavanja motornih vozila robnih marki Hyundai, Ford, Renault, Nissan i Dacia,
- sakupljanje industrijskog i komercijalnog otpada (bio-otpad, drvo, glomazni, metal, miješani građevinski otpad, plastika),
- sakupljanje industrijskog i komercijalnog otpada (papir/karton),
- obrada papira/ kartona,
- trgovina na veliko papirom/ kartonom,
- tržište trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo,
- tržište proizvodnje i uvoza pekarskih proizvoda,
- tržište trgovine na veliko pekarskim proizvodima,
- tržište trgovine na malo pekarskim proizvodima,
- tržište otkupa žitarica (pšenica i kukuruz),
- tržište proizvodnje brašna,
- tržište trgovine na veliko brašnom: a) industrijskim kupcima i b) maloprodajnim lancima i veletrgovcima,
- tržište proizvodnje i trgovine na veliko električnom energijom,
- tržište pružanja usluga projektiranja, izgradnje i održavanja transformatorskih stanica,
- tržište proizvodnje i prodaje transformatora,
- tržište proizvodnje i prodaje fotonaponskih panela,
- tržište pružanja usluga razvoja i izgradnje fotonaponskih sustava (solarnih elektrana),
- tržište proizvodnje i prodaje električne energije,
- tržište trgovine na veliko žitaricama (pšenicom, kukuruzom),
- tržište proizvodnje i prodaje svježeg mesa peradi,
- tržište proizvodnje i prodaje prerađenog mesa peradi,
- tržište trgovine na malo gnojivom i poljoprivrednim zaštitnim sredstvima u specijaliziranim prodavaonicama (tzv. poljoprivrednim ljekarnama),
- tržište otkupa žitarica i uljarica (merkantilne robe),
- tržište trgovine na veliko žitaricama i uljaricama (merkantilnom robom),
- tržište trgovine na veliko repromaterijalom (sjemenom, gnojivom i sredstvima za zaštitu bilja),
- tržištu trgovine na malo sjemenom, gnojivom, sredstvima za zaštitu bilja i drugog repromaterijala u specijaliziranim prodavaonicama (tzv. poljoprivrednim ljekarnama), i
- tržište niskogradnje (izgradnja vodnih i komunalnih infrastrukturnih objekata).

30

riješenih predmeta

13

upravnih

17

neupravna

29

mjerodavnih tržišta

Primjer - ocjena dopuštenosti koncentracije na I. razini

MLIN I PEKARE D.O.O., SISAK, PLODINEC D.O.O., VELIKA GORICA, ALLIANZ ZB D.O.O. ZAGREB I PBZ CO D.D., ZAGREB (U SVOJE IME, A ZA RAČUN FONDOVA) I ČAKOVEČKI MLINOVI D.D., ČAKOVEC – OCJENA KONCENTRACIJE NA I. RAZINI⁴

AZTN je ocijenio dopuštenom namjeru provedbe koncentracije koja nastaje stjecanjem zajedničke kontrole poduzetnika na trajnoj osnovi poduzetnika Mlin i pekare d.o.o., poduzetnika Plodinec d.o.o., Allianz ZB d.o.o. za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, u svoje ime, a za račun fondova pod upravljanjem AZ obvezni mirovinski fond - kategorija A, i PBZ Croatia osiguranje d.d. za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima, u svoje ime, a za račun fondova pod upravljanjem PBZ Croatia osiguranje obvezni mirovinski fond – kategorija A, i PBZ Croatia osiguranje obvezni mirovinski fond – kategorija B, nad poduzetnikom Čakovečki mlinovi d.d., a time i nad poduzetnicima pod njegovom kontrolom Trgovina Krk, Radnik Opatija i Trgocentar.

Koncentracija poduzetnika imat će učinke prvenstveno na sljedećim tržištima: tržište trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo, tržište proizvodnje i uvoza pekarskih proizvoda, tržište trgovine na veliko pekarskim proizvodima, tržište trgovine na malo pekarskim proizvodima, tržište otkupa žitarica (pšenica i kukuruz), tržište proizvodnje brašna, tržište trgovine na veliko brašnom: a) industrijskim kupcima i b) maloprodajnim lancima i veletrgovcima, na teritoriju Republike Hrvatske za tržište trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo, tržište proizvodnje i uvoza pekarskih proizvoda, tržište trgovine na veliko pekarskim proizvodima i tržište trgovine na malo pekarskim proizvodima, tržište trgovine na veliko brašnom industrijskim kupcima i maloprodajnim lancima i veletrgovcima, tržište otkupa žitarica (pšenica i kukuruz), za tržište trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo područja sljedećih županija: Varaždinska, Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Bjelovarsko-bilogorska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Međimurska, Primorsko-goranska, Virovitičko-podravaska, Istarska i Grad Zagreb i za tržište proizvodnje brašna na području EU-a. Detaljnom analizom svih dostupnih podataka za sva utvrđena mjerodavna tržišta, moglo se zaključiti da niti na jednom utvrđenom mjerodavnom tržištu ne dolazi do znatnog jačanja položaja stjecatelja. Na tržištu proizvodnje brašna, ukoliko se i promatra uže definirano tržište, odnosno teritorij Republike Hrvatske, nakon pro-

vedbe koncentracije kao i na području cijelog EU-a, položaj sudionika koncentracije nije značajan. Kada je riječ o tržištima iz pekarske djelatnosti, provedbom predmetne koncentracije, također ne može doći do narušavanja tržišnog natjecanja ni na tržištu proizvodnje, niti u trgovini na veliko i na malo pekarskim proizvodima. Postoji niz poduzetnika koji su prisutni na tim tržištima koji proizvode pekarske proizvode, ali i sudjeluju u trgovini na veliko i na malo, a osim toga, za krajnje kupce, osim velikih poduzetnika koji su navedeni u tom dijelu, postoji i veliki broj poduzetnika prisutnih na trgovini na malo, a koji nisu dijelovi velikih poduzetnika. Također, na tržištu trgovine na malo, kako na teritoriju Republike Hrvatske, tako i na području promatranih županija, razvidno je da na niti jednom području ne dolazi do znatnog jačanja položaja stjecatelja. Uz to prisutan je veliki broj poduzetnika, posebice velikih trgovačkih lanaca, a koji spadaju među vodeće i na nacionalnoj razini te niz poduzetnika koji nisu dijelovi trgovačkih lanaca. Slijedom svega navedenog, AZTN je ocijenio da nije riječ o zabranjenoj koncentraciji koja može značajno narušiti tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu, osobito jer se tom koncentracijom ne stvara novi, niti jača postojeći vladajući položaj sudionika koncentracije, odnosno da nije riječ o koncentraciji koja ima značajan učinak na tržišno natjecanje.

NOTIFIKACIJE KONCENTRACIJA PODUZETNIKA OD EK AZTN je u 2024. godini od EK zaprimio 405 notifikacija koncentracija poduzetnika. Riječ je o obvezi EK da tijelima nadležnima za tržišno natjecanje svih država članica EU-a dostavlja prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje se moraju prijaviti EK budući da imaju europsku dimenziju. U pravilu je riječ o koncentracijama koje imaju učinke u najmanje tri države članice. U tim je predmetima AZTN trebao provjeriti imaju li konkretne koncentracije, iako prijavljene EK, učinak i na hrvatsko tržište. Također, u tom se postupku u okviru ECN-a određuje koje je tijelo najprikladnije za vođenje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije.

⁴ MLIN I PEKARE d.o.o., Sisak, PLODINEC d.o.o., Velika Gorica, ALLIANZ ZB d.o.o. Zagreb i PBZ CO d.d., Zagreb (u svoje ime, a za račun fondova) i Čakovečki mlinovi d.d., Čakovec, KLASA: UP/I 034-03/2023-02/009 rješenje od 18.7.2024. objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

Promicanje prava, politike i kulture tržišnog natjecanja

Uz provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja iz svoje nadležnosti kroz vođenje upravnih postupaka, AZTN ima još jednu značajnu ulogu, a to je aktivno promicanje prava, politike i kulture tržišnog natjecanja. Izuzetno važan alat u tom području je ovlast AZTN-a da daje stručna mišljenja na nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa, odnosno na važeće zakone i druge propise, o njihovoj sukladnosti sa ZZTN-om, u provedbi sektorskih istraživanja tržišta, u transparentnosti djelovanja AZTN-a kroz objavljivanje svih rješenja kojima se okončava postupak i drugih relevantnih odluka, suvremenoj komunikaciji putem mjesečnog elektronskog biltena "AZTN Info", LinkedIn poslovne društvene mreže, priopćenjima za medije i javnost, u pisanju stručnih i znanstvenih članaka, edukacijama, sudjelovanju i organiziranju stručnih skupova, međunarodnih konferencija o aktualnim i specifičnim temama iz područja zaštite tržišnog natjecanja i dr.

Aktivnostima promicanja prava i politike tržišnog natjecanja nadopunjava se i dodatno osnažuje primarna aktivnost provedbe zakona. Tako su značajne aktivnosti AZTN-a i u 2024.

godini bile usmjerene na promicanje prava i politike tržišnog natjecanja, odnosno na jačanje kulture tržišnog natjecanja, podizanje razine svijesti o značaju tržišnog natjecanja za gospodarstvo i potrošače, osobito u smislu stvaranja ukupnog institucionalnog i gospodarskog okruženja kojim se potiče tržišno natjecanje i ulazak novih poduzetnika na tržište, i uklanjaju faktičke i administrativne zapreke razvoju tržišnog natjecanja.

“ U 2024. godini AZTN je u području promicanja prava i politike tržišnog natjecanja riješio 98 predmeta, od toga broja bilo je šest mišljenja na zakone, 91 očitovanje te jedna suradnja. Osim navedenog, AZTN je dao velik broj odgovora na upite podnositelja (poduzetnika i ostalih) koji su se odnosili na promicanje tržišnog natjecanja.

Primjer promicanja prava, politike i kulture tržišnog natjecanja

MIŠLJENJE NA POSTUPANJE GRADA DUBROVNIKA U VEZI S PRUŽANJEM AUTOTAKSI USLUGE - ANALIZA PODZAKONSKIH AKATA O UVJETIMA ULAZA, PROMETOVANJA I IZLAZA VOZILA IZ ZONE PROMETA U ZAŠTIĆENOJ KULTURNO-POVIJESNOJ CJELINI I KONTAKTNOJ ZONI GRADA DUBROVNIKA I PROVEDBI JAVNIH NATJEČAJA U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE AUTOTAKSI DJELATNOSTI⁵

Odluka o uvjetima ulaza, prometovanja i izlaza vozila iz zone prometa u zaštićenoj kulturno-povijesnoj cjelini i kontaktnoj zoni Grada Dubrovnika (u daljnjem tekstu: Odluka), donesena od strane Gradskog vijeća, uspostavlja posebnu regulaciju prometa u Dubrovniku. Ova regulacija obuhvaća sustav tehničkog uređenja prometa, upravljanja prometom putem

elektroničkih sustava, video nadzora i informacijske strukture, a primjenjuje se od 1. ožujka do 30. studenoga.

Prema ovoj Odluci, ulaz, prometovanje i izlaz iz zaštićene zone dopušteni su samo ovlaštenim korisnicima, čije vozilo ima određenu registarsku oznaku i propusnicu.

⁵ Mišljenje, KLASA: 034-08/24-01/029, od 1.8.2024. objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

“ AZTN ističe važnost održavanja ravnoteže između zaštite kulturnih dobara i održavanja konkurentnosti na tržištu autotaksi usluga

Propusnice se razlikuju po bojama, pri čemu se smeđe propusnice odnose na autotaksi prijevoznike.

Odluka detaljno definira četiri kategorije autotaksi prijevoznika koji su ovlaštene za prometovanje u užem središtu Dubrovnika. Prva kategorija uključuje obrtnike i pravne osobe koje imaju u zakupu rezervirana parkirališna mjesta u gradu, druga kategorija odnosi se na autotaksi prijevoznike s ugovorima s Lučkom upravom Dubrovnik, treća kategorija uključuje prijevoznike s reguliranim statusom u Zračnoj luci Dubrovnik, dok četvrta kategorija obuhvaća autotaksi prijevoznike koji ostvaruju pravo ulaza temeljem javnog natječaja.

Kategorija 1. obuhvaća autotaksi prijevoznike koji koriste parkirališna mjesta u Dubrovniku. Grad Dubrovnik organizirao je javni natječaj za davanje u zakup tih parkirališnih mjesta, a ugovoreni period zakupa je pet godina. Međutim, AZTN preporučuje da se za ovu kategoriju razdoblje zakupa smanji na jednu do dvije godine, kako bi tržište bilo otvoreno novim sudionicima i kako bi uvjeti ulaska na tržište bili proporcionalni i pravedni. Također, AZTN savjetuje da Grad Dubrovnik obrazloži kriterije za određivanje minimalnog broja vozila na natječaju, kako bi se izbjegla arbitrarna odluka.

Za kategorije 2. i 3. autotaksi prijevoznika, koji imaju ugovore s Lučkom upravom Dubrovnik i Zračnom lukom Dubrovnik, Odluka omogućuje neograničen ulaz u uže središte grada. S obzirom na to, za ove kategorije AZTN smatra da ne postoje posebna ograničenja te se od njih ne traži dodatno obrazloženje ili preispitivanje uvjeta.

Za četvrtu kategoriju autotaksi prijevoznika, koji ostvaruju pravo na temelju javnog natječaja, Grad Dubrovnik može izdavati smeđe propusnice prema broju vozila prijavljenih na natječaj. AZTN smatra da bi uvjeti natječaja trebali biti

uravnoteženi i temeljeni na objektivnim kriterijima, kako bi svi sudionici na tržištu imali jednake uvjete za pristup. Dakle, Grad Dubrovnik bi trebao osigurati da uvjeti natječaja ne budu diskriminirajući prema četvrtoj kategoriji autotaksi prijevoznika, a da broj propusnica bude dovoljan za osiguranje učinkovitog tržišnog natjecanja. Također, Grad Dubrovnik mora osigurati odgovarajući broj propusnica za sve kategorije autotaksi prijevoznika, uključujući one iz četvrte kategorije, kako bi se održala ravnoteža na tržištu i osigurao pristup tržištu za sve pružatelje usluga. AZTN naglašava važnost jednakih uvjeta za sve autotaksi prijevoznike jer bi bilo kakva diskriminacija u procesu dodjele propusnica mogla dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja.

Odluka o uvjetima prometovanja temelji se na "Prometnom elaboratu provedbe druge faze zone naplate zagušenja prometa u Dubrovniku" koji uključuje ograničenje broja autotaksi prijevoznika. To znači da Grad Dubrovnik propisuje maksimalan broj autotaksi vozila koja mogu pružati uslugu, čime se pokušava smanjiti prometne gužve i zagađenje, ali i zaštititi kulturna dobra. AZTN razumije legitiman cilj Grada Dubrovnika u uvođenju tih ograničenja, no također naglašava da se ograničenja broja autotaksi prijevoznika moraju provoditi uz poštovanje tržišnih pravila.

U zaključku, AZTN preporučuje Gradu Dubrovniku da prilikom provedbe Odluke o uvjetima prometovanja uzme u obzir sve aspekte tržišnog natjecanja, osiguravajući jednak pristup svim prijevozničkim autotaksi kategorijama. Potrebno je smanjiti vremenske rokove zakupa i osigurati transparentne kriterije za raspisivanje natječaja kako bi svi sudionici imali ravnopravne uvjete. S obzirom na specifičnost prometnog sustava u Dubrovniku, AZTN ističe važnost održavanja ravnoteže između zaštite kulturnih dobara i održavanja konkurentnosti na tržištu autotaksi usluga.

Sektorska istraživanja tržišta

Među značajne aktivnosti AZTN-a spadaju sektorska istraživanja tržišta koja se provode u cilju boljeg razumijevanja strukture i odnosa na pojedinim tržištima. Riječ je o pravno-ekonomskim analizama pojedinih tržišta, odnosa na njima, načina njihovog funkcioniranja, eventualnih zapreka pristupu tržištu, te analizi regulatornog okvira za pojedine djelatnosti, što su osnovni preduvjeti za učinkovitu provedbu propisa iz nadležnosti AZTN-a. Sektorsko istraživanje nekog tržišta može rezultirati otkrivanjem indicija za pokretanje postupka.

AZTN je tijekom 2024. godine proveo dva opsežna sektorska istraživanja tržišta, a to su: tržište distributivne trgovine na malo i veliko mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u RH u 2023. godini i tržište tiska u RH u 2023. godini.

Primjer sektorskog istraživanja tržišta

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA DISTRIBUTIVNE TRGOVINE NA MALO I VELIKO MJEŠOVITOM ROBOM, PRETEŽNO HRANOM, PIĆIMA I HIGIJENSKIM PROIZVODIMA ZA DOMAĆINSTVO U RH U 2023. GODINI

Istraživanjem je obuhvaćeno 44 poduzetnika koji, prema ostvarenim prihodima, predstavljaju najznačajnije sudionike na ovom tržištu.

Ukupni prihodi trgovaca uključenih u istraživanje iznosili su 7,73 milijarde eura, što predstavlja rast od 16,1 posto u odnosu na prethodnu godinu, kada su prihodi iznosili 6,66 milijardi eura. Riječ je o nominalnom povećanju od 1,07 milijardi eura. Na navedeni rast prihoda utjecala su, između ostalog, inflatorna kretanja, osobito u segmentu hrane i bezalkoholnih pića. Također, zabilježen je i rast broja prodajnih mjesta, s ukupno 5.140 lokacija, odnosno 144 više nego u 2022., što predstavlja porast od 2,9 posto.

Najveći trgovac na malo mješovitom robom u 2023. godini bio je Konzum plus, s tržišnim udjelom između 20 i 30 posto te s ukupno 637 prodajnih mjesta, čime je prvi put od 2015. godine zabilježen rast njegovog tržišnog udjela na nacionalnoj razini. Članice Schwarz Grupe, Lidl i Kaufland, nastavile su bilježiti značajan rast prihoda. Lidl je ostvario tržišni udio između 10 i 20 posto, dok je Kaufland zabilježio udio između

5 i 10 posto. Zajedno, ove dvije tvrtke pokrivaju između 20 i 30 posto tržišta.

Najveći nominalni rast prihoda u 2023. ostvario je upravo Konzum plus, s povećanjem većim od 200 milijuna eura, dok su Lidl, Spar, Studenac i Kaufland ostvarili rast između 100 i 200 milijuna eura. Slijede Plodine i Tommy s rastom prihoda između 50 i 100 milijuna eura, dok su KTC i Eurospin zabilježili povećanja između 20 i 30 milijuna eura. Pozitivan trend rasta prihoda zabilježilo je ukupno 37 poduzetnika, uključujući i regionalne trgovce poput Boso, Ribola, Mlin i pekare, NTL i Decentia, ali i neke manje lokalne trgovce.

Prema broju prodajnih mjesta, Studenac je i dalje na prvom mjestu s 1.257 lokacija, pretežito malog formata (male prodavaonice i samoposluge).

U tzv. "Top 10" trgovaca, redoslijed ostaje nepromijenjen u odnosu na 2022. godinu, a čine ga: Konzum plus, Lidl, Plodine, Spar, Kaufland, Studenac, Tommy, KTC, Trgovina Krk i NTL. Najveći porast tržišnog udjela unutar ove skupine zabi-

lježili su Studenac i Spar, a potom i Konzum plus. U odnosu na koncentraciju tržišta, u 2023. je zabilježen blagi porast pokazatelja CR10, koji je iznosio 86,7 u odnosu na 86,4 u 2022. Ovaj rast prvenstveno se može pripisati povećanju tržišnih udjela Studenca i Spara, kao i manjim povećanjem udjela Konzuma plus. Unatoč ovim promjenama, tržište zadržava konkurentnu strukturu.

Geografska raspodjela pokazuje da se najveći prihodi iz maloprodaje ostvaruju u Gradu Zagrebu (1,3 milijarde eura), Splitsko-dalmatinskoj županiji (1 milijarda eura), te u Primorsko-goranskoj, Istarskoj, Zadarskoj, Zagrebačkoj i Osječko-baranjskoj županiji. U navedenim županijama i Gradu Zagrebu ostvaren je udio od 65,6 posto ukupnog maloprodajnog prihoda u 2023., što predstavlja blago smanjenje u odnosu na 65,8 posto iz 2022.

Konzum plus je vodeći trgovac u Gradu Zagrebu i još šest županija, dok su članice Schwarz Grupe, Lidl i Kaufland, vodeći u po jednoj županiji.

Pojedini regionalni i lokalni trgovci također preuzimaju vodeće pozicije u određenim područjima – primjerice, Studenac u Dubrovačko-neretvanskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, KTC u Virovitičko-podravskoj, a Mlin i pekare, sada pod novim nazivom NewMiP d.o.o., u Požeško-slavonskoj županiji. Boso je zadržao poziciju tržišnog lidera u Vukovarsko-srijemskoj županiji, a Trgovina Krk u Međimurskoj.

U najvećim gradovima zabilježeni su sljedeći trendovi: u Splitu je Tommy zadržao vodeću poziciju, dok Studenac ima najveći broj prodajnih mjesta. Rijeka bilježi Spar kao tržišnog lidera, a Brodokomerc Nova kao trgovca s najviše lokacija. U Osijeku, Konzum plus i dalje drži vodeću tržišnu poziciju, dok NTL ima najveći broj prodajnih mjesta. Prema tipu prodajnih mjesta, najviše prihoda ostvareno je u supermarketima, i to nešto više od 4 milijarde eura, što predstav-

lja rast od 17 posto u odnosu na prethodnu godinu. Slijede hipermarketi s 1,56 milijardi eura (+14,4%), samoposluge s gotovo 1,52 milijarde eura (+14,5%) te male prodavaonice s ukupnim prihodom od 649,6 milijuna eura (+18,7%).

U ukupnom broju prodajnih mjesta i dalje prevladavaju samoposluge (42%) i male prodavaonice (39%), dok supermarketi čine 16%, a hipermarketi manje od 3%.

Iako online prodaja i dalje nije značajan izvor prihoda, najviše se ostvaruje kod Konzuma plus. U 2023. godini sedam trgovaca nudilo je online prodaju putem vlastite platforme. Programi vjernosti također bilježe stabilnost – 14 trgovaca primjenjuje iste kao i prethodne godine. Najveći broj članova imaju Konzum plus, Lidl, Kaufland, Studenac i KTC, dok se među regionalnim trgovcima izdvajaju Robin i Dergez.

AZTN je i ove godine analizirao prosječne trgovačke marže za osam ključnih kategorija prehrambenih proizvoda. Najviše marže zabilježene su u kategorijama pekarskih proizvoda (37,2%), konditorskih proizvoda (31,7%), svježeg voća i povrća (29,9%) te bezalkoholnih pića i voda (25,9%). Usporedba s 2022. pokazuje da je u četiri kategorije zabilježeno blago smanjenje marži (meso i mesne prerađevine, meso peradi i jaja, mlijeko i mliječni proizvodi, osnovni prehrambeni proizvodi), dok su u ostale četiri kategorije marže blago porasle. U kontekstu trgovačkih marži, važno je napomenuti da su određeni proizvodi u 2023. godini bili obuhvaćeni Odlukama o izravnim mjerama kontrole cijena, čiji je posljednji val uključio ukupno 30 proizvoda, uključujući prehrambene i dio neprehrambenih artikala.

Detalniji prikaz istraživanja tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u RH u 2023. objavljen je na mrežnoj stranici AZTN-a <https://www.aztn.hr/istrazivanja-trzista/>

NAJVIŠE MARŽE ZABILJEŽENE SU U KATEGORIJAMA

37,2%

PEKARSKIH
PROIZVODA

31,7%

KONDITORSKIH
PROIZVODA

29,9%

SVJEŽEG VOĆA
I POVRĆA

25,9%

BEZALKOHOJNIH
PIĆA I VODA

59

riješanih predmeta

3

upravna

56

nepravni

Postupci utvrđivanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi

Cilj i svrha ZNTP-a je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

ZNTP-om se utvrđuju pravila i sustav mjera za sprječavanje nametanja nepoštenih trgovačkih praksi i taksativno utvrđuju nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima čijim se nametanjem iskorištava značajna pregovaračka snaga kupca u odnosu na njegove dobavljače, uređuju se ovlasti, zadaće i postupanje AZTN-a kao tijela nadležnog za provedbu ZNTP-a te suradnja među provedbenim tijelima za utvrđivanje nepoštenih trgovačkih praksi država članica EU-a i EK.

AZTN je u 2024. okončao tri upravna postupka u kojima je u smislu odredbi ZNTP-a utvrdio da je stranka u postupku, iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu, svojim dobavljačima nametnula nepoštene trgovačke prakse te joj je za utvrđene povrede izrekao novčanu kaznu. Sva tri dovršena upravna postupka pokrenuta su kao rezultat ispitivanja usklađenosti poslovanja kupaca s dobavljačima u smislu odredbi ZNTP-a, tijekom kojih je, na temelju prikupljene i

U razdoblju od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024., AZTN je prekršiteljima ZNTP-a izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 227.000,00 EUR.

analizirane dokumentacije i podataka, utvrđeno postojanje indicija za pokretanje upravnih postupaka po službenoj dužnosti.

I u području nepoštenih trgovačkih praksi, AZTN zaprima velik broj upita fizičkih i pravnih osoba, koji nisu vezani uz konkretne upravne (ispitne) postupke, a na koje žurno odgovara u nepravanim predmetima. Osim toga, navode iz predstavljeni koje dobiva, pretežito anonimnih, ispituje u okviru nepravanih predmeta na način da se izravno od navodnih prekršitelja ZNTP-a traže podaci, dokumentacija i pisana pojašnjenja u skladu s ovlastima koje AZTN ima te se na temelju pribavljenih i analiziranih podataka utvrđuje postojanje uvjeta (indicija) za pokretanje upravnog postupka.

Primjer utvrđivanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi:

AZTN PROTIV STUDENCA D.O.O.⁶

AZTN je zbog teške povrede ZNTP-a, kaznio STUDENAC d.o.o., Omiš (u daljnjem tekstu: STUDENAC d.o.o.) s 132.000,00 eura.

AZTN je pokrenuo upravni postupak po službenoj dužnosti protiv kupca STUDENAC d.o.o., radi utvrđivanja je li taj trgovac iskorištavanjem značajne pregovaračke snage nametnuo nepoštenu trgovačku praksu svojim dobavljačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Nakon provedenog upravnog postupka, AZTN je utvrdio da je STUDENAC d.o.o. iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštena trgovačke prakse u smislu ZNTP-a trima dobavljačima. Tako je utvrđeno da je STUDENAC d.o.o. iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu nametnuo

svojim dobavljačima nepoštena trgovačke prakse, na način da je:

1. poslovao temeljem pisanog ugovora koji nije sastavljen u skladu s odredbama ZNTP-a o cijeni proizvoda, jer cijena proizvoda nije bila u pisanom obliku ugovorena prije njihove isporuke;
2. obračunao naknade za uslugu objave u katalogu STUDENCA d.o.o., a da pritom nije istaknuo cijene prema ugovorenim cjeniku marketinških usluga, kao niti popust koji je odobrio, već je obračunao cijenu umanjenu za iznos popusta, a što prethodno nije ugovoreno s dobavljačima u pisanom obliku na jasan i nedvosmislen način, pa tako obračunate naknade za usluge kupca čije ostvarenje treba ovisiti o stvarnom i mjerljivom učinku kupca, nisu ni ugovorene u skladu s odredbama ZNTP-a, niti jasno specificirane na računima STUDENCA d.o.o.;
3. nezakonito zbog slabog obrtaja vraćao poljoprivredne i prehrambene proizvode, prema iznimci koja prethodno nije ugovorena na jasan i nedvosmislen način;
4. izvršavao plaćanja u rokovima duljim od 30 dana za pokvarljive poljoprivredne i prehrambene proizvode, odnosno u rokovima duljim od 60 dana za poljoprivredne i prehrambene proizvode koji se ne smatraju pokvarljivima.

AZTN je izrečenu novčanu kaznu u iznosu od 132.000,00 eura utvrdio uzimajući u obzir težinu, opseg, vrijeme trajanja i posljedice povrede za dobavljače, kao i više olakotnih okolnosti. AZTN smatra da je s ovako izrečenom novčanom kaznom ostvaren cilj njezina izricanja u smislu odvratanja od povreda ZNTP-a, ne samo u odnosu na STUDENAC d.o.o. već i u odnosu na ostale adresate ZNTP-a.

“ AZTN je zbog teške povrede ZNTP-a, kaznio STUDENAC d.o.o., Omiš s 132.000,00 eura.

⁶ KLASA: UP/I 034-03/23-04/001, rješenje o utvrđenim nepoštenim trgovačkim praksama od 12.9.2024. objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

Sudska zaštita protiv odluka AZTN-a

Protiv rješenja AZTN-a u području zaštite tržišnog natjecanja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred VUSRH-om, u roku od 30 dana od dana dostave rješenja. VUSRH o tužbi odlučuje u vijeću sastavljenom od tri suca. Tužbu protiv rješenja AZTN-a kojim se utvrđuje povreda ZZTN-a i članka 101. ili članka 102. UFEU-a i izriču novčane kazne, može podnijeti nezadovoljna stranka u postupku. Tužbu protiv rješenja AZTN-a kojim se odbacuje inicijativa za pokretanje postupka jer nema uvjeta za njegovo pokretanje i rješenja kojim se obustavlja postupak, može podnijeti i podnositelj inicijative, odnosno osoba kojoj su rješenjem AZTN-a utvrđena ista postupovna prava kao i podnositelju inicijative.

Tužba se može podnijeti zbog:

- povrede propisa materijalnog prava o tržišnom natjecanju,
- bitne povrede odredbi o postupku,
- pogrešno ili nepotpuno utvrđenog

činjeničnog stanja,

- pogrešne odluke o upravno-kaznoj mjeri i drugim pitanjima o kojima odlučuje AZTN.

Protiv odluke VUSRH-a kojom se odbija tužbeni zahtjev tužitelja u upravnom sporu odnosno kojom se potvrđuje zakonitost odluke AZTN-a, može se podnijeti ustavna tužba u slučajevima uređenim Ustavom RH, primjerice kada nezadovoljna stranka smatra da joj je povrijeđeno pravo na pravično suđenje (članak 29. stavak 1. Ustava RH) ili kada smatra da je došlo do povrede zakonitosti pojedinačnih akata državne uprave i tijela s javnim ovlastima i njihovoj sudskoj kontroli (članak 19. Ustava RH).

Kada je riječ o sudskoj zaštiti, bitno je naglasiti kako isključivo stručnjaci AZTN-a zastupaju AZTN pred sudovima u postupcima koji se vode protiv odluka AZTN-a. Protiv rješenja AZTN-a

u području utvrđivanja nepoštenih trgovačkih praksi nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom, i to zbog: 1. povrede propisa materijalnog prava o nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom, 2. bitne povrede odredbi o postupku, 3. pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i 4. pogrešne odluke o novčanoj kazni i drugim pitanjima o kojima odlučuje AZTN⁸.

Tužba protiv rješenja AZTN-a ne zadržava izvršenje rješenja, osim u dijelu rješenja koji se odnosi na izrečenu novčanu kaznu. Također, tužbe protiv rješenja AZTN-a radi odlučivanja o postupovnim pitanjima ne zaustavljaju tijek postupka, a svi sporovi pokrenuti pred nadležnim upravnim sudovima na temelju odredaba ZNTP-a su žurni. O žalbi protiv presude nadležnih prvostupanjskih sudova u drugom stupnju odlučuje VUSRH.

“ U svih 17 presuda koje je donio u 2024. godini u području zaštite tržišnog natjecanja, VUSRH je odbio tužbene zahtjeve tužitelja i potvrdio u cijelosti odluke AZTN-a koje su time postale pravomoćne⁷.

Povodom tužbi podnesenih protiv rješenja AZTN-a kojima su utvrđene nepoštene trgovačke prakse u smislu ZNTP-a i izrečene novčane kazne, nadležni su upravni sudovi u 2024. donijeli dvije presude kojima su odbijeni tužbeni zahtjevi tužitelja za poništenje rješenja AZTN-a, kao i zahtjevi za naknadu troškova upravnog spora. Protiv obje presude tužitelji su podnijeli žalbu VUSRH-u. U odnosu na jednu presudu odluka o žalbi je donesena te je VUSRH odbio žalbu tužitelja dok u odnosu na drugu presudu odluka o žalbi još nije donesena⁹.

⁷ <https://www.aztn.hr/odluke/odluke-sudova/>

⁸ ZNTP, članak 20. stavak 2. ⁹ <https://www.aztn.hr/odluke/odluke-sudova/>

Međunarodna suradnja AZTN-a

U 2024. godini međunarodne aktivnosti AZTN-a bile su brojne i odvijale su se kroz multilateralne oblike suradnje, kao i kroz bilateralne kontakte s nadležnim tijelima u Europskoj uniji i izvan nje.

AZTN I OECD

Nakon što je Hrvatska početkom 2022. godine dobila status kandidata za članstvo u OECD-u, AZTN je aktivno sudjelovao u procesu pregovora u području tržišnog natjecanja. Nakon inicijalnog upitnika i prve misije OECD-a u veljači 2023., izrađeno je predpristupno izvješće koje je predstavljeno na Globalnom forumu u prosincu 2023. u Parizu.

Početak 2024. godine AZTN je zajedno s drugim tijelima državne uprave promptno rješavao i ispunjavao prioritete preporuke OECD-a, kao i neke od srednjoročnih i dugoročnih preporuka. Kao rezultat toga, u rujnu 2024. godine, pisanim postupkom uspješno je okončan pre-

govarački proces u području tržišnog natjecanja. AZTN nastavlja raditi na preostalim preporukama i informirati OECD čim se pojedina preporuka ispuni.

Suradnja AZTN-a s OECD-om odvija se dva puta godišnje, u Odboru za tržišno natjecanje, gdje AZTN ostvaruje status sudionika od lipnja 2016. godine te jednom godišnje u Globalnom forumu za tržišno natjecanje, gdje je sudjelovanje otvoreno svim svjetskim jurisdikcijama, bez obzira na članstvo države u OECD-u. Sastanci Odbora strukturirani su kroz niz okruglih stolova i rasprava, na temelju pisanih i usmenih priloga sudionika,

a u 2024. godini obuhvatili su teme: tržišno natjecanje i regulirane profesije, monopolizacija, strategija ekonomskog ukopavanja i utvrđivanja, umjetna inteligencija, podaci i tržišno natjecanje, industrijska politika koja potiče tržišno natjecanje, sprega tržišnog natjecanja i zaštite osobnih podataka, tržišno natjeca-

nje i regulacija u industriji skrbi i njege, strukturne pretpostavke u pravu tržišnog natjecanja, standard i teret dokazivanja u pravu tržišnog natjecanja te odnos između tržišnog natjecanja i demokracije.

U organizaciji OECD-ovog Regionalnog centra za tržišno natjecanje u Budimpešti provedeno je nekoliko redovnih seminara na kojima su sudjelovale stručne službe AZTN-a. Teme seminara bile su: odnos između regulacije i tržišnog natjecanja, otkrivanje bid rigginga, alati za povećanje efikasnosti provedbe politike i prava tržišnog natjecanja. Održan je i sastanak šefova agencija na kojem je sudjelovala predsjednica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural, koja je održala uvodni seminar o načelima tržišnog natjecanja. Predstavnici AZTN-a nastavljaju aktivno sudjelovati u zajedničkom projektu OECD-a i SIEMENS-a pod nazivom "Pošteni tržišni uvjeti za konkurentnost" koji namjerava podržati stvaranje jednakih uvjeta za sve i pravednih tržišnih uvjeta u tri pilot zemlje jadranske regije (Srbija, Hrvatska i Bosna i Hercegovina) kako bi se poboljšala konkurentnost i integritet na održiv i uključiv način. U travnju 2024. zamjenica predsjednice Vijeća, mr.sc. Branimira Kovačević, predstavila je rad AZTN-a na okruglom stolu o borbi protiv korupcije, u okviru navedenog projekta.

SURADNJA UNUTAR TIJELA EU-a

RADNA TIJELA VIJEĆA EU-a I EUROPSKE KOMISIJE

Tijekom 2024. godine, u okviru belgijskog i mađarskog predsjedanja Vijećem EU-a, održano je pet sastanaka radne skupine za tržišno natjecanje. Raspravljalo se o ključnim temama kao što su: reforma Uredbe 1/2003, provedba Akta o digitalnim tržištima (DMA), definicija mjerodavnog tržišta, Direktiva ECN+ te politike tržišnog natjecanja u kontekstu izvješća Lette i Draghija. Hrvatsku su predstavljali predstavnici Stalnog predstavništva RH u Bruxellesu i stručnjaci iz AZTN-a. AZTN aktivno sudjeluje i u radu Savjetodavnih odbora za digitalna tržišta (DMAC) te za strane subvencije (FSAC), koji djeluje temeljem nove Uredbe o stranim subvencijama (FSR). Također je aktivan u radu Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN), kroz redovne sastanke radnih skupina, podskupina i savjetodavnih odbora.

EUROPSKA MREŽA ZA TRŽIŠNO NATJECANJE (ECN)

ECN funkcionira kao mreža koju su osnovale EK i nacionalna tijela za tržišno natjecanje s ciljem postizanja što veće konzistentnosti i konvergencije među različitim jurisdikcijama.

AZTN je zaprimio 68 zahtjeva za dostavu informacija i uputio dva, potvrđujući svoju aktivnu ulogu u suradnji među članicama. Iako zbog proračunskih ograničenja nije bilo sudjelovanja u stručnom usavršavanju u EK, AZTN je ostao uključen u niz važnih tema – od evaluacije Uredbe 1/2003 do primjene DMA i razvoja Smjernica o članku 102. UFEU-a.

Tijekom 2024. godine održana su dva sastanka šefova nacionalnih tijela za tržišno natjecanje, u lipnju i studenom. Domaćin sastanka u lipnju bio je AZTN te se sastanak održao u Splitu. Na oba sastanka AZTN je predstavljala dr.sc. Mirta Kapural, predsjednica Vijeća.

AZTN je također aktivno sudjelovao u javnim savjetovanjima, objavljujući informacije putem svojih komunikacijskih kanala te poticao uključivanje tržišnih dionika. Posebna pažnja posvećena je području nepoštenih trgovačkih praksi, kroz sudjelovanje na sastancima mreže NTP-a i međunarodnim radionicama. U Varšavi su predstavnice AZTN-a izlagale o hrvatskom zakonodavnom okviru i provedbi Direktive 2019/633, a AZTN je uključen i u novu Radnu skupinu za poljoprivredne proizvode.

PROJEKTI POMOĆI

AZTN sudjeluje u TSI projektu (Technical Support Instrument) o suzbijanju zabranjenih sporazuma u postupcima javne nabave (bid rigging). Ovaj projekt u kojem je Republika Hrvatska vodeća država članica, a čiji je cilj jačanje svijesti i edukacija svih dionika u sustavu javne nabave o potrebi poštivanja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, provodi se zajedno s tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja Austrije, Bugarske, Cipra, Grčke i Rumunjske. Adresati edukacije obuhvaćaju sve dionike uključene u suzbijanje zabranjenih sporazuma u postupcima javne nabave, a pružatelji pomoći su stručnjaci OECD-a i EK. Inicijalni sastanak održan je u Zagrebu u AZTN-u 23.

rujna 2024. godine, a potom su održane i tri radionice za javne naručitelje, uključujući tijela državne uprave, agencije te sektorske naručitelje u postupcima javne nabave, zatim za pravosudne dužnosnike, uključujući suce i državne odvjetnike te za udruženja poduzetnika i poduzetnike koji sudjeluju u postupcima javne nabave. Na radionicama svoj su doprinos dali i predstavnici AZTN-a.

Tijekom 2024. godine, Republika Hrvatska je Europskoj komisiji prijavila još jedan TSI projekt pod nazivom Potpora digitalnoj transformaciji u provedbi prava tržišnog natjecanja (Supporting digital transformation in competition law enforcement), koji je EK svojom odlukom od 31. ožujka 2025. godine službeno odobrio. AZTN je i u ovom projektu preuzeo ulogu vodećeg tijela, a u istom sudjeluju tijela za zaštitu tržišnog natjecanja iz niza država članica. Cilj projekta je osnažiti regulatorna tijela za učinkovitiju upotrebu digitalnih alata, osobito umjetne inteligencije (AI) i analize podataka u zaštiti tržišnog natjecanja. Aktivnosti uključuju razvoj AI alata za detekciju zabranjenih sporazuma, posebno u području javne nabave i digitalne forenzike te suradnju s ekspertima za AI i strojno učenje. AZTN, također u suradnji s EK, razvija aplikacije za prepoznavanje nepravilnosti u postupcima javne nabave (bid rigging). Treba napomenuti da AZTN također razvija alate za detekciju protutržišnih postupanja, pri čemu se koristi umjetnom inteligencijom.

MEĐUNARODNA MREŽA ZA TRŽIŠNO NATJECANJE (ICN)

ICN je globalna mreža više od 120 tijela za tržišno natjecanje, koja kroz tematske skupine, webinare i virtualne sastanke potiče razmjenu iskustava i unaprjeđenje provedbe prava tržišnog natjecanja.

Godišnja konferencija Međunarodne mreže za tržišno natjecanje (ICN) održana je u Brazilu (Sauipe) od 14. do 17. svibnja 2024. godine te je okupila veliki broj predstavnika nacional-

nih tijela za tržišno natjecanje iz cijelog svijeta. Sudionici konferencije su u plenarnim diskusijama i na radionicama raspravljali o važnim temama te razmjenjivali iskustva i pokušali naći odgovore na važna pitanja kojima se bave sve agencije, kao što su odnosi sa sudovima, međudjelovanje tržišnog natjecanja, umjetna inteligencija i održivost. Na godišnjoj ICN konferenciji održanoj u Brazilu u svibnju 2024., AZTN je predstavljao Sandi Valentinc, voditelj Odjela za međunarodnu i europsku suradnju, koji je sudjelovao u panelu o komunikaciji s javnošću u okviru radne skupine za učinkovitost rada agencija. Djelatnici AZTN-a su također sudjelovali

na virtualnoj ICN radionici o održivosti, 2. do 3. srpnja 2024. godine te na nekoliko koordinacijskih virtualnih sastanaka o radu ICN-a te u radnoj skupini o efikasnosti agencija i promicanju prava i politike tržišnog natjecanja.

BILATERALNA SURADNJA

Sporazumi o suradnji imaju za svrhu promicanje suradnje između agencija u području provedbe prava i politike tržišnog natjecanja te razmjene stručnih iskustava i informacija o konkretnim slučajevima iz prakse. Navedene sporazume AZTN ima potpisane s tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja: Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Gruzije, Kosova, Mađarske, Sjeverne Makedonije, Rumunjske, Albanije, Srbije i Turske.

Bilateralna suradnja sa Crnom Gorom nastavlja se kroz aktivni angažman djelatnika AZTN-a u dijelu koncentracija u EU IPA projektu "Jačanje institucionalnih kapaciteta u harmonizaciji i provedbi pravne stečevine EU-a u području tržišnog natjecanja i inovacija".

Zamjenica predsjednice Vijeća, mr.sc. Branimira Kovačević i član Vijeća, Denis Matić, aktivno su sudjelovali u travnju 2024. godine na prvom Danu konkurencije u organizaciji Agencije za zaštitu konkurencije Crne Gore, na panel raspravi "Politika zaštite konkurencije kao faktor ekonomskog razvoja" te na okruglom stolu na Pravnom fakultetu u Podgorici. Predsjednica i zamjenica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural i mr.sc. Branimira Kovačević, sudjelovale su u pružanju tehničke pomoći Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine kroz TAIEX radionicu o europskom pravu tržišnog natjecanja koja je održana u siječnju 2024. godine u Sarajevu.

AZTN je u travnju 2024. godine bio domaćin delegaciji Antimonopolskog odbora Ukrajine (AMCU) koja u RH boravila u jednodnevnom studijskom posjetu.

Ukrajinska delegacija sudjelovala je na sastancima s predstavnicima AZTN-a, koji su ih upoznali s unutarnjom organizacijom i nadležnostima AZTN-a, praksom europskih i međunarodnih institucija, metodama dokazivanja povreda u kontekstu zabranjenih sporazuma i zlorabe vladajućeg položaja u RH, ocjene dopuštenosti koncentracija, praksi vezanoj uz identifikaciju i prestanak kršenja prava tržišnog natjecanja u medijima i digitalnim tržištima, a razgovaralo se i o budućim perspektivama suradnje. U okviru TAIEX projekta pomoći Ukrajini i studijskog posjeta predstavnika iz tijela javne i državne uprave Ukrajine, u studenom 2024. godine u Estoniji, u Talinu, održana je edukacija o pregovorima za pristupanje EU. Dr. sc. Mirta Kapural, predsjednica Vijeća AZTN-a, održala je predavanje za ukrajinske kolege o iskustvu RH i AZTN-a u pregovorima za pristupanje EU i zahtjeva za članstvo u EU u poglavlju Tržišno natjecanje te o izazovima prije i poslije pristupanja EU u području zaštite tržišnog natjecanja. Nakon predavanja uslijedio je posjet estonskoj agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja te je predsjednica Vijeća održala bilateralni sastanak s predsjednicom estonskog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i njezinim suradnicima.

Promotivne i edukacijske djelatnosti, konferencije i sastanci

AZTN kroz različite komunikacijske kanale posebnu pozornost posvećuje javnosti i transparentnosti svoga rada. Aktivno promicanje prava i politike tržišnog natjecanja i područja zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom i upoznavanje adresata s propisima provodi se kroz transparentnu i otvorenu komunikaciju s javnosti putem objava svih odluka, priopćenja, edukacija poduzetnika i potrošača, kao i odgovorima na upite adresata koji su objavljeni na mrežnoj stranici AZTN-a.

KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA AZTN-a

AZTN primjenjuje i poštuje transparentnost, neovisnost, nepristranost i profesionalnost u svojoj komunikaciji prema strankama i javnosti. Sukladno usvojenoj i javno dostupnoj Komunikacijskoj strategiji¹⁰, AZTN na svojoj mrežnoj stranici objavljuje svoje odluke, mišljenja i godišnja izvješća o radu, kao i stručne članke, priopćenja za javnost i medije o pokrenutim postupcima i donesenim odlukama i praksi AZTN-a. Ovlašteni predstavnici AZTN-a nastupaju u medijima te imaju kontakte s novinarima, a AZTN izdaje publikacije i edukativne brošure te redovito sudjeluje u svojstvu sudionika ili predavača na seminarima i konferencijama o specifičnim temama iz područja zaštite tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi. Sva priopćenja, zakonodavni okvir i sažeci odluka AZTN-a prevode se na engleski jezik i objavljuju na mrežnoj stranici AZTN-a.

Promicanje svijesti o koristi koju građanima donosi tržišno natjecanje ostvaruje se kroz komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje rada AZTN-a putem raspoloživih komunikacijskih kanala - mrežne stranice i mjesečnog elektronskog biltena "AZTN info", elektronske publikacije koja općoj i stručnoj javnosti na jednostavan i razumljiv način predstavlja odluke i aktivnosti AZTN-a, ali i prenosi zanimljivije informacije i teme iz područja tržišnog natjecanja iz EU-a i svijeta. "AZTN Info" se zainteresiranim primateljima šalje elektronskim putem te se

objavljuje i na službenoj mrežnoj stranici AZTN-a, gdje su arhivirani i dostupni svi objavljeni brojevi. Tijekom 2024. godine objavljeno je 11 mjesečnih informativnih biltena "AZTN Info". U 2024. godini AZTN je nastavio raditi na unaprjeđenju i modernizaciji komunikacije s javnosti, pa je tako mrežna stranica usklađena s aktualnim smjernicama, a kontinuirano dijeljenje novosti, znanja i trendova iz područja prava tržišnog natjecanja nastavlja se i na poslovnoj društvenoj mreži LinkedIn.

KONFERENCIJE I SASTANCI

Konferencija o tržišnom natjecanju "Meet to Compete Competition Law and Policy Conference – Tools for the New Rules" održala se 9. i 10. svibnja u Opatiji u organizaciji Međunarodne trgovačke komore (ICC) Hrvatska i Hrvatske gospodarske komore, uz podršku AZTN-a i Hrvatske udruge poslodavaca. Na konferenciji su sudjelovali članovi EK – Glavne uprave za tržišno natjecanje (DG Comp), predstavnici nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, predstavnici OECD-a, sveučilišni profesori, odvjetnici i drugi stručnjaci iz područja tržišnog natjecanja. Predsjednica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural, napomenula je kako AZTN snažno podržava održavanje ovakvih konferencija koje predstavljaju jedinstvenu priliku za razmjenu aktualnosti između vodećih stručnjaka, razmjenu ideja te uvid u prakse drugih zemalja, što je sve ključno za promicanje prava tržišnog natjecanja i znanja o tržišnom natjecanju, na čemu AZTN kontinuirano radi.

Na Lear Competition Festivalu koji se održao od 24. do 27. rujna u Rimu, predsjednica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural sudjelovala je na

plenarnoj sjednici na kojoj su predsjednici nacionalnih tijela raspravljali o najvažnijim recentnim aktivnostima provedbe, svim novim zakonskim propisima koji su stupili na snagu te o prioritetima provedbe u bliskoj budućnosti.

U zajedničkoj organizaciji AZTN-a i Pravnog fakulteta u Osijeku, s kojim AZTN ima sporazum o suradnji, 2. listopada 2024. godine održana je konferencija koja se u dva panela bavila nadležnosti AZTN-a u provedbi ZNTP-a, provedbenom praksom od početka primjene propisa do danas, prednostima koje je donio ZNTP, njegovim izmjenama, najčešćim nepoštenim trgovačkim praksama i primjerima iz prakse. U uvodnim govorima sudjelovali su predstavnici akademske zajednice, institucija

¹⁰ Mrežna stranica AZTN-a na poveznici: <https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads//2023/02/AZTN-Komunikacijska-strategija.pdf>

i gospodarskih udruga, dok je predsjednica Vijeća AZTN-a, dr. sc. Mirta Kapural, istaknula kako je ZNTP doveo do većeg reda i pravne sigurnosti u odnosima trgovaca, dobavljača i proizvođača. Predsjednica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural sudjelovala je na međunarodnoj konferenciji o tržišnom natjecanju, koja se održala 3.

4. listopada 2024. godine na Pravnom fakultetu u Osijeku, pod nazivom "Mogućnosti i granice prava tržišnog natjecanja - globalni trendovi, regionalna perspektiva" u organizaciji Jean Monnet South and East European Competition Law Center of Excellence i Hrvatskog društva za pravo i politiku tržišnog natjecanja. Ključne teme ove konferencije bile su digitalna tržišta i njihova regulacija, karteli u postupcima javne nabave, uloga prava tržišnog natjecanja u održivom razvoju i privatnopravna provedba prava tržišnog natjecanja. Predsjednica Vijeća sudjelovala je na konferenciji pod nazivom "Izazovi javne nabave u graditeljstvu" koja se održala 26. studenoga u Zagrebu i oku-

pila je vodeće stručnjake iz područja građevinarstva, javne nabave i državne uprave, s ciljem rasprave o ključnim problemima i prijedlozima za unaprjeđenje postojećih procesa javne nabave. Tema njezinog predavanja bili su zabranjeni sporazumi između ponuditelja-poduzetnika

u javnim natječajima i odluka AZTN-a iz travnja 2022. godine, AZTN protiv Agro-Vir, Agrodalm, Diljexport, Marino Lučko, kao i primjer iz austrijskog građevinskog sektora iz 2020. godine. Dr.sc. Mirta Kapural, predsjednica Vijeća, i Hrvoje Šeremet, dipl. iur., član Vijeća, sudjelovali su 19. prosinca 2024. godine na 2. godišnjoj konferenciji o javnoj nabavi građevinskih radova na kojoj su se obradila aktualna pitanja u odnosu na rješavanje građevinskih sporova i regulaciju cijena i rokova kod javne nabave radova. Gospodin Šeremet je u svom izlaganju naveo primjer zabranjenog sporazuma iz prakse AZTN-a na temu usklađivanja cijena ponuditelja u postupku javne nabave, a gđa. Kapural je sudjelovala u panelu koji se bavio izmjenama ugovora, rokovima i cijenama.

PROMOTIVNE I EDUKACIJSKE DJELATNOSTI

Uz jednu konferenciju godišnje koju organizira AZTN, stručnjaci AZTN-a tijekom cijele godine održavaju predavanja na drugim konferencijama, radionicama i seminarima koje organiziraju visokoškolske ustanove (pravni i ekonomski fakulteti u RH), Hrvatsko društvo za pravo i politiku tržišnog natjecanja te strukovna udruženja poduzetnika. Na taj način se komunikacija AZTN-a s opće, širi na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega na poduzetnike, sudstvo, odvjetništvo i akademsku javnost. Djelatnici stručne službe AZTN-a redovito sudjeluju na edukacijama i stručnim usavršavanjima iz područja prava tržišnog natjecanja i nepoštenih trgovačkih praksi. Cilj sudjelovanja na edukacijama je kontinuirano unaprjeđenje znanja i praćenje aktualnih pravnih i tržišnih trendova.

Dana 11. listopada 2024. godine na Pravosudnoj akademiji u Zagrebu održana je radionica na temu "Novine u području prava tržišnog natjecanja". Predsjednica Vijeća, dr. sc. Mirta Kapural objasnila je osnovne pojmove koji se koriste u toj grani prava. Pravo EU-a u istom području predstavljeno je izborom predmeta Općeg suda EU-a i primjerima iz prakse EK. Vesna Patrlj, direktorica Sektora za tržišno natjecanje, upoznala je sudionike s postupkom pred AZTN-om, zadnjim izmjenama ZZTN-a, posebno s institutom nagodbe u pravu tržišnog natjecanja, a Hrvoje Šeremet, član Vijeća AZTN-a, govorio je o zabranjenim horizontalnim i vertikalnim sporazumima u pravu tržišnog natjecanja, uz navođenje primjera iz prakse AZTN-a, EK i sudova EU-a. Novi Zakon o izmjenama i dopunama

Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom stupio je na snagu u ožujku 2024., a članice HGK zatražile su određena tumačenja pojedinih odredbi Zakona, stoga je na inicijativu HGK organiziran seminar na kojem su se objasnile izmjene. Na seminaru koji se održao 24. svibnja, okupilo se više od 70 sudionika, tvrtki članica iz djelatnosti trgovine i proizvodnje. Presentaciju su održali Juraj Orenda, voditelj Službe za vinarstvo i uređenje tržišta u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a iz AZTN-a Tajana Blagojević, samostalna savjetnica u Odjelu za pravna pitanja utvrđivanja nepoštenih trgovačkih praksi i Vlatka Vrkić, voditeljica Odjela za ekonomska pitanja utvrđivanja nepoštenih trgovačkih praksi.

Predsjednica Vijeća, dr.sc. Mirta Kapural, je tijekom 2024. godine održala dvadesetak predavanja i izlaganja te sudjelovala na mnogim radionicama i panelima te na stručnim skupovima i konferencijama. Također je gostovala u emisijama i davala intervju za medije (Nova tv, HRT, HRT Radio Osijek, Osječka televizija, HRT Radio Pula, HRT 2. program, Poslovni dnevnik, Lider, Glas Slavonije).

Suradnja s drugim institucijama

Polazeći od značaja suradnje s drugim dionicima u provedbi i promicanju prava tržišnog natjecanja, AZTN je i tijekom 2024. godine intenzivno surađivao s nizom institucija. Sporazumi o suradnji potpisani su s Agencijom za elektroničke medije i Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske¹¹.

SPORAZUM O SURADNJI S AGENCIJOM ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

Dana 13. ožujka 2024., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja dr. sc. Mirta Kapural i predsjednik Vijeća za elektroničke medije Josip Popovac potpisali su sporazum o suradnji AZTN-a i AEM-a. Sporazumom se potvrđuje zajednička usmjerenost dvaju regulatora na zaštitu tržišnog natjecanja na tržištu elektroničkih medija, digitalnom tržištu i povezanim sektorima. Cilj suradnje je stvaranje konkurentnog okruženja koje potiče inovacije, otvara prostor novim sudionicima te sprječava narušavanje tržišnog natjecanja. Suradnja uključuje razmjenu stručnih mišljenja i tehničke pomoći u konkretnim slučajevima iz djelokruga oba tijela, zajedničke edukacije i stručne skupove te uključivanje u obrazovne programe i inicijative iz područja tržišnog natjecanja i medijske regulative. Ovim partnerstvom AZTN i AEM dodatno jačaju institucionalnu koordinaciju u svrhu zaštite tržišnog natjecanja na tržištima od ključnog značaja za digitalnu tranziciju i gospodarski razvoj Republike Hrvatske.

SPORAZUM O SURADNJI S DRŽAVNIM ODVJETNIŠTVOM REPUBLIKE HRVATSKE

Dana 10. lipnja 2024., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja dr. sc. Mirta Kapural i glavni državni odvjetnik Ivan Turudić potpisali su sporazum o suradnji između AZTN-a i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH). Sporazum je usmjeren na jačanje suradnje u zaštiti tržišnog natjecanja, osobito u području zabranjenih sporazuma u postupcima javne nabave.

AZTN i DORH će u okviru svojih nadležnosti razmjenjivati stručna znanja i tehničku pomoć, surađivati u slučajevima kaznenih djela narušavanja tržišnog natjecanja te zajednički provoditi edukacije, radionice i organizirati stručne skupove.

Ova suradnja omogućuje učinkovito prepoznavanje i istragu najtežih povreda tržišnih pravila, uz jačanje institucionalne koordinacije između regulatornog i pravosudnog sustava Republike Hrvatske.

SURADNJA S ODBOROM ZA GOSPODARSTVO HRVATSKOG SABORA

U okviru kontinuirane suradnje s tijelima državne vlasti, AZTN je 28. studenoga 2024. ugostio g. Igora Peternela, predsjednika Odbora za gospodarstvo Hrvatskoga sabora. Predsjednica Vijeća dr. sc. Mirta Kapural predstavila je djelokrug rada AZTN-a, istaknuvši izazove s kojima se Agencija suočava – od nedostatnih resursa do sve većeg obujma poslova. Razgovaralo se i o važnosti promicanja kulture tržišnog natjecanja, kao i ulozi AZTN-a u podizanju razine svijesti o njegovoj vrijednosti za gospodarstvo i potrošače. Ovaj posjet potvrđuje dobru suradnju i važnu ulogu Odbora za gospodarstvo kao krovnog saborskog odbora za rad AZTN-a.

SURADNJA S REGULATORIMA: NAPUTAK ZA MEDIJSKU I TELEKOM INDUSTRIJU

U suradnji s AEM-om i HAKOM-om, AZTN je sudjelovao u izradi Napatka regulatora za medijsku i telekom industriju. Dokument detaljno objašnjava postupak prijave koncentracija sukladno posebnim propisima i doprinosi usuglašenosti postupanja regulatornih tijela, čime se dodatno jača pravna sigurnost na tržištu. – objava na <https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads//2024/04/AZTN-AEM-HAKOM.pdf>

PRISTUP INFORMACIJAMA

Na visoku transparentnost rada AZTN-a nadovezuje se i ispunjavanje zakonske obveze o pravu na pristup informacijama, u smislu Zakona o pravu na pristup informacijama.

AZTN osigurava pravo na pristup informacijama redovitim objavljivanjem odluka iz svoje nadležnosti na vlastitoj mrežnoj stranici, kao i priopćenja, mišljenja, akata općeg i internog karaktera te davanjem informacija korisnicima koji podnesu AZTN-u zahtjev za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

¹¹ Objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a <https://www.aztn.hr/potpisan-sporazum-o-suradnji-agencije-za-zastitu-trzisnog-natjecanja-i-agencije-za-elektronicke-medije/https://www.aztn.hr/potpisan-sporazum-o-suradnji-agencije-za-zastitu-trzisnog-natjecanja-i-drzavnog-odvjetnistva-republike-hrvatske/>

Digitalizacija sustava u AZTN-u

“ AZTN, također na svojoj mrežnoj stranici, ima sustav anonimne prijave kartela i drugih zabranjenih sporazuma

AZTN je uspješno integriran u ZUP IT sustav. Trenutno, unos podataka u sustav nije automatiziran već zahtijeva aktivno sudjelovanje službenih osoba i voditelja postupaka. Ovaj proces omogućuje nadležnim tijelima detaljan uvid u status upravnih postupaka, čime se doprinosi poboljšanju učinkovitosti, transparentnosti i zakonitosti upravnih postupaka koje AZTN provodi.

ZUP IT sustav također omogućava poboljšanu komunikaciju između javnih tijela i stranaka u postupku. Kroz funkcionalnosti sustava, stranke imaju pristup informacijama o statusu svojih predmeta, čime se smanjuje potreba za upitima i olakšava suradnja između svih sudionika upravnih procesa. Osim toga, kontinuirana nadogradnja i prilagodba ZUP IT sustava omogućava uvođenje novih funkcionalnosti i poboljšanja u skladu s promjenama u zakonodavstvu ili potrebama korisnika. Ovo osigurava da sustav ostane relevantan i učinkovit u podršci upravnim procesima. U konačnici, ZUP IT sustav predstavlja ključni korak u modernizaciji javne uprave, pružajući alate za učinkovitu provedbu zakonodavstva, poboljšanu komunikaciju s građanima i poslovnim subjektima te jačanje povjerenja u institucije javnog sektora.

AZTN, također na svojoj mrežnoj stranici, ima sustav anonimne prijave kartela i drugih zabranjenih sporazuma. Budući

da su zabrana protutržišnih postupanja i sudjelovanje u zabranjenim sporazumima kao i sankcije koje se mogu izreći prekršiteljima uglavnom općepoznati, uobičajeno je da se te nezakonite radnje odvijaju tajno te da je dokumentacija koja ih prati minimalna. Svi koji imaju određena saznanja o povredi tržišnog natjecanja i/ili o prikrivanju povrede, mogu pomoći u njihovom otkrivanju i sankcioniranju podnošenjem potpuno anonimne prijave. Predmet prijave su sve raspoložive informacije ili saznanja koje netko ima o povredama tržišnog natjecanja kao što su primjerice utvrđivanje ili usklađivanje kupovnih ili prodajnih cijena, podjela tržišta, raspodjela kupaca, ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvoja, namještanje ponuda u javnoj nabavi, isključivanje konkurenata s tržišta, ograničavanje prava kupca da slobodno određuje prodajnu cijenu proizvoda, ograničavanje područja na kojem kupac može prodavati proizvode iz sporazuma, ograničavanje međusobne opskrbe između distributera unutar selektivne distribucije i slično. Prijava se podnosi putem specijaliziranog programa za prijavljivanje, zaprimanje i postupanje s informacijama o zabranjenim sporazumima.

Slične programe koriste EK i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u EU kako bi se osigurala anonimnost prijavitelja te potpunost, cjelovitost i povjerljivost zaprimljenih informacija.

Program omogućuje dvosmjernu komunikaciju kako bi se eventualno moglo zatražiti dodatne informacije ili pojašnjenja od podnositelja. Nakon zaprimanja prijave, program kreira jedinstvenu potvrdu prijave kojom se može u svakom trenutku prijaviti u program, provjeriti status prijave, dopuniti prijavu, priložiti dokumentaciju kojom se raspolože ili pročitati poruke (<https://www.aztn.hr/kartel/prijava-kartela/>)

Društveno odgovorno poslovanje u AZTN-u

Društveno odgovorno poslovanje AZTN-a usmjereno je na usklađivanje s rastućim etičkim, ekološkim, pravnim i javnim standardima. U kontekstu etičke odgovornosti, AZTN ima imenovanog etičkog povjerenika te je donio etički kodeks koji usmjerava poslovanje prema prihvaćenim etičkim načelima. U svakodnevnoj praksi zaposlenici AZTN-a aktivno sudjeluju u zaštiti okoliša, a AZTN ima ugovorene postupke za zbrinjavanje otpadnog papira i uništavanje dokumentacije koja sadrži poslovne tajne.

S obzirom na pravne i javne standarde, AZTN provodi transparentne javne natječaje za zapošljavanje, redovito odgovara na upite građana, stranaka i novinara te osigurava objavu svojih odluka na službenim mrežnim stranicama. U poslovnim procesima AZTN se fokusira na efikasnost i ekonomičnost kao ključnim smjernicama u upravljanju javnim organizacijama.

Društvena odgovornost AZTN-a također se ogleda u ispunjavanju zakonskih obveza, ali i u investiranju u ljudski kapital, zaštitu okoliša, izgradnju odnosa s vanjskim dionicima te optimizaciju poslovnih troškova. U upravljanju ljudskim resursima, AZTN se zalaže za politiku jednakih mogućnosti za žene i muškarce, osiguravajući ravnopravan pristup napredovanju, dodatnim edukacijama i usavršavanju. Osim toga, načelo jednakosti među spolovima primjenjuje se i u plaćama budući da zaposlenici oba spola na istim pozicijama primaju jednake plaće.

U svakodnevnom poslovanju AZTN nastoji usklađivati sve poslovne aktivnosti s najboljim europskim praksama te promicati društveno odgovorno poslovanje.

Organizacijska struktura

NA DAN 31. PROSINCA 2024. GODINE U AZTN-U JE BILO ZAPOSLENO

56 RADNIKA

6 ORGANIZACIJSKIH JEDINICA

Vijeće (4 pravnik i 1 ekonomist)

Ured Vijeća (2 ekonomista)

Ured glavnog ekonomista (2 ekonomista)

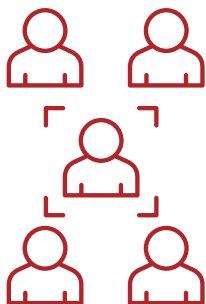
Sektor za tržišno natjecanje (13 pravnik, 10 ekonomista, 2 informatičara)

Sektor za međunarodnu i europsku suradnju i komunikacije (2 ekonomista, 1 pravnik, 2 profesora jezika)

Sektor za zabranu nepoštenih trgovačkih praksi (5 pravnik i 4 ekonomista)

Sektor za opće poslove (2 pravnik, 2 ekonomista, 1 upravni pravnik, 2 referenta i 1 KV vozač)

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je sastavljeno od **pet članova**. Na dan 31. prosinca 2024. Vijeće je bilo sastavljeno od 1 ekonomista i 4 pravnik, odnosno četiri žene i jednog muškarca.

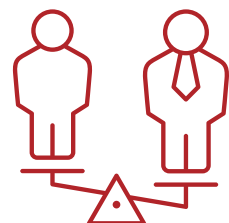

Većinu zaposlenih u AZTN-u čini **visokoobrazovani kadar**. Čak 23% radnik ima završene poslijediplomske studije, 75% ima visoku ili višu stručnu spremu, dok srednju stručnu spremu imaju svega dva zaposlena.

Većina zaposlenih, ukupno njih **80%**, su **magistri prava ili diplomirani pravnici**, odnosno magistri ekonomije ili diplomirani ekonomisti. Svi pravnici kao voditelji postupaka u nadležnosti AZTN-a moraju imati položen pravosudni ispit, a za vođenje postupka utvrđivanja uvjeta za izricanje novčanih kazni potreban je i radni staž od najmanje četiri godine nakon položenog pravosudnog ispita.

Prosjek godina radnik AZTN-a je **46 godina**, a s obzirom na spol u AZTN-u je zaposleno **36 žena i 20 muškaraca**. Veći postotak zaposlenih **žena u AZTN-u (60%)** ukazuje na primjenu načela nediskriminacije prilikom zapošljavanja te davanja prednosti teže zapošljivim skupinama. To potvrđuje i spolna struktura na rukovodećim položajima. Tako 75% članova Vijeća čine žene (uključujući predsjednicu), dok ih je na ostalim rukovoditeljskim položajima čak 64% žena.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Savska cesta 41, 10000 Zagreb, Hrvatska
Uredništvo: AZTN, Odjel za komunikacije
Tel.: +385 1 617 64 48
Web: www.aztn.hr
E-mail: agencija.ztn@aztn.gov.hr
Dizajn: Ognjena Brkanović
Fotografije: Envato Elements, Studenac.hr

 aztn **2024.**
GODIŠNJE IZVJEŠĆE